

การเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำ **คุณ คุณ** ต้อง **ได้ น่า** **อาจ**

การวิเคราะห์หน้าที่ของคำ **คุณ คุณ** ต้อง **ได้ น่า อาจ** แสดงให้เห็นว่าคำเหล่านี้ทำหน้าที่ได้ทั้งเป็นคำกริยาและคำช่วยหน้ากริยา ปรัชญาการณีนี้นำมาตั้งสมมติฐานได้ว่าน่าจะมีกระบวนการกลายเป็นคำไวยากรณ์เกิดขึ้น กล่าวคือ มีปรากฏการณ์ของการที่คำกริยาได้ขยายหน้าที่หรือเปลี่ยนหน้าที่ไปเป็นคำช่วยหน้ากริยา

อย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์หน้าที่อย่างเดี่ยวย่อมเพียงพอที่จะยืนยันเช่นนั้นได้ จำเป็นต้องศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางอรรถศาสตร์ด้วย ผู้วิจัยจึงได้นำทฤษฎีว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงทางอรรถศาสตร์ที่เกิดขึ้นเมื่อมีการกลายเป็นคำไวยากรณ์ตามแนวคิดที่ได้ศึกษาปรากฏการณ์นี้ เช่น ไบบี และคณะ (Bybee et al 1994) ฮอปเปอร์ และ ไทรกอตต์ (Hopper and Traugott 1991) (ดูรายละเอียดในบทที่ 2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง) มาใช้ในการวิเคราะห์ว่า คำทั้ง 6 คำนี้มีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายสอดคล้องกับทฤษฎีหรือไม่

4.1. ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายในการกลายเป็นคำไวยากรณ์

ไบบี และคณะ (Bybee et al 1994) ได้กล่าวว่าการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำที่กลายเป็นคำไวยากรณ์ อาจจะจำแนกได้เป็น 5 ลักษณะ คือ

1. การขยายความหมายแบบอุปลักษณ์ (metaphorical extension)

เมื่อมีการเปลี่ยนจากคำหลักไปเป็นคำไวยากรณ์ การเปลี่ยนแปลงทางความหมายอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นคือ การมีความหมายแบบอุปลักษณ์เพิ่มขึ้นจากรูปธรรมมาเป็นนามธรรมได้ เช่น คำว่า **คุณ** ซึ่งพัฒนาจากคำกริยา ไปเป็นคำช่วยกริยา ที่มีตำแหน่งอยู่หน้ากริยาวลี

การขยายความหมายแบบอุปลักษณ์นี้จะมีทิศทางชัดเจน คือเริ่มจากความหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิต คือจากมนุษย์ไปสู่สัตว์ ไปสู่สิ่งไม่มีชีวิตที่เป็นรูปธรรม และขยายไปถึงสิ่งที่เป็นนามธรรม และไปถึงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์

ทิศทางการเปลี่ยนแปลงนี้อาจจะสรุปได้ดังนี้

[+มนุษย์] > [-มนุษย์] > [-สิ่งมีชีวิต] > [-รูปธรรม]

ตัวอย่างต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นการขยายความหมายของคำ คง ซึ่งใช้กับประธานที่ต่างกันไป โดยเมื่อเป็นคำกริยา จะบอกถึงการกระทำของประธานที่มีความหมายเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรม และเมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงการณลักษณะ จะขยายความหมายแบบอุปลักษณ์ ใช้กับประธานที่มีชีวิต หรือไม่มีชีวิตก็ได้ ซึ่งเป็นรูปธรรม จนในที่สุดเกิดร่วมกับประธานที่มีความหมายเป็นนามธรรมด้วยได้ เมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถาณูเคราะห์บอกการคาดคะเน ซึ่งแสดงตัวอย่างได้ดังนี้

(ก) พระยาธรรมราช คง ปัญจศีล

+ กริยา
+ นามวลี/___
+มนุษย์/___
+รูปธรรม/___
+___/นามวลี

(จารึก3 / สุโขทัย หน้า 33)

(ข) พระยาญาณประสิทธิ์ คง ทำราชการต่อไป

+คำช่วยหน้ากริยา
+ ___/กริยาวลี
+ นามวลี/___
+มนุษย์/___
+รูปธรรม/___
+ การณลักษณะ
+ บอกการดำเนินอยู่

(พงศาวดาร / ธนบุรี หน้า 235)

(ค) วังนี้ชำรุดชำรุดโหมมาก ทั้งวังแลบริเวณยังคงใช้ได้แต่พระที่นั่ง ชั้นหลังหนึ่ง

+ คำช่วยหน้ากริยา

+ ___/กริยาวลี

+ นามวลี/___

- สิ่งมีชีวิต/___

+ รูปธรรม/___

+ การณ์ลักษณะ

+ บอกการดำเนินอยู่

(จดหมายเหตุ 1/5 หน้า 14)

(ง) ชื่อเขาสีพนมิต คงเป็นชื่อที่ทูลกระหม่อมทรงตั้ง

+ คำช่วยหน้ากริยา

+ ___/กริยาวลี

+ นามวลี/___

- รูปธรรม/___

+ อรรถาณูเคราะห์

+ บอกการคาดคะเน

(สาส์นสมเด็จพระเจ้า 6 / 7-8 หน้า 51)

2. การอนุมาน (inference)

การเปลี่ยนแปลงทางความหมายแบบอนุมานจะเกิดขึ้นเมื่อรูปภาษาใดภาษาหนึ่งปรากฏอยู่ในตำแหน่งเดียวกันกับรูปภาษาอื่นบางรูป และมีคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ที่เอื้อให้เกิดการอนุมานว่า รูปภาษาดังกล่าวจัดอยู่ในคำหรือสำนวนชุด(paradigms) เดียวกัน เช่น กริยา go ในสำนวนว่า be going to สำนวนนี้จะปรากฏอยู่หน้ารูปกริยาเช่นเดียวกับคำช่วยหน้ากริยา will และ shall

He will leave us soon.

He shall leave us soon.

He is going to leave soon.

ดังนั้นถึงแม้ be going to จะเปลี่ยนรูปไปตามกาลและการณ์ลักษณะได้เหมือนกริยาอื่นๆ แต่รูปภาษานี้ก็จะได้รับการจัดไว้ในหมวดคำช่วยกริยาบอกกาลอนาคต เช่นเดียวกับ will และ shall

3. การขยายความหมายให้กว้างขึ้น (generalization)

การเปลี่ยนแปลงทางความหมายชนิดนี้เป็นผลให้คำบางคำซึ่งมีเงื่อนไขการเกิดร่วม (selectional restriction) ที่กำหนดให้ เกิดร่วมกับคำบางคำที่มีคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์สอดคล้องกันโดยเฉพาะ สิ่งที่เกิดขึ้นคือเงื่อนไขการเกิดร่วมจะเข้มงวดน้อยลง และคำเหล่านี้จะเกิดร่วมกับคำที่มีคุณสมบัติทางอรรถศาสตร์ได้หลากหลายขึ้น

เช่นคำ หน้า ซึ่งต้องใช้ร่วมกับสิ่งมีชีวิตที่มีอวัยวะส่วนที่เรียกว่า หน้า ไปสู่การใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตที่ไม่มีหน้า แต่มีส่วนสมมติโดยการเปรียบว่ามีหน้า การจางลงของความหมายนี้อาจจะไม่ไกลถึงการใช้คำว่า หน้า กับสิ่งที่ไม่เป็นรูปธรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ก. หน้า นางเอก (อวัยวะ)

[+นาม]
[+มนุษย์]
[+อวัยวะ]

ข. หน้า เสือดาว (อวัยวะ)

[+นาม]
[-มนุษย์]
[+อวัยวะ]

ค. หน้า กระจาด (ส่วนของวัตถุ)

[+นาม]
[-สิ่งมีชีวิต]
[+ส่วน]

ง. หน้า โรงเรียน (บริเวณใกล้สิ่งปลูกสร้าง)

[+บุพบท]
[+บริเวณ]

4. การกลมกลืนความหมาย (harmony)

เมื่อคำหลักกลายเป็นคำที่มีหน้าที่ทางไวยากรณ์โดยสมบูรณ์แล้ว จะเริ่มมีหน้าที่ทางไวยากรณ์มากขึ้น ความหมายทางไวยากรณ์ก็จะกลมกลืนไปกับความหมายของคำที่เกิดร่วมกัน หรือขึ้นกับบริบท เช่นคำว่า avoir ในภาษาฝรั่งเศส เมื่อใช้เป็นกริยามิ

ความหมายว่า "มี" และได้นำมาใช้เป็นคำช่วยหน้ากริยาบอกอดีตกาลร่วมกับรูปกริยา เมื่ออยู่หน้าคำกริยา จะเป็นคำช่วยกริยาแสดงอดีตกาล แต่เมื่อวางไว้หลังรูปกริยากลับทำหน้าที่เป็นปัจจัยบอกอนาคตกาล

กริยา	คำช่วยกริยาแสดงกาล	ปัจจัยบอกอนาคตกาล
J'ai	J'ai vu	Je mangerai
(ฉันมี)	(ฉันได้เห็น)	(ฉันจะกิน)
Tu as	Tu as vu	Tu mangeras
(เธอมี)	(เธอได้เห็น)	(เธอจะกิน)

5. การดูดซับความหมายบริบท (absorption of contextual meaning)

คำบางคำอาจจะสูญเสียความหมายทางอรรถศาสตร์ไป และกลายเป็นคำไวยากรณ์ไป เพราะการเกิดเป็นองค์ประกอบคู่กับคำอื่น

ตัวอย่างที่ชัดเจนคือ คำว่า pas ในภาษาฝรั่งเศส ซึ่งแปลว่า "ก้าว" แต่นำมาเป็นองค์ประกอบคู่กับคำปฏิเสธ ne เป็น ne pas เพื่อบอกว่าเป็นการปฏิเสธแบบหนึ่ง คือ "ไม่แม้แต่สักก้าวเดียว" ต่างจากสำนวนบอกการปฏิเสธสำนวนอื่น เช่น ne point "ไม่แม้แต่สักจุดเดียว" หรือ ne personne "ไม่แม้แต่สักคนเดียว"

คำว่า pas จะเปลี่ยนจากคำนามไปเป็นคำบอกปฏิเสธ และสูญเสียความหมายว่าก้าวไป เพราะดูดซับความหมายบอกปฏิเสธ จากคำว่า ne จนสามารถปรากฏเป็นคำปฏิเสธได้ โดยไม่มีคำ ne เช่น

ก. Il ne va pas

เขาไม่ไปนะ

ข. Pourquoi pas ?

ทำไมไม่ไปล่ะ

ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำ คง ควร ต้อง ได้ นำ อาจ ที่กลายเป็นคำไวยากรณ์ พบว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายไม่ครบทั้ง 5 แบบ แต่พบเพียง 3 แบบเท่านั้น คือ การขยายความหมายแบบอุปลักษณะ การขยายความหมายให้กว้างขึ้น และการดูดซับความหมายบริบท ดังรายละเอียดในหัวข้อ 4.2 ต่อไปนี้

4.2. การเปลี่ยนแปลงความหมายและหน้าที่ของคำ คง ควร ต้อง ได้ นำ อาจ

ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำ คง ควร ต้อง ได้ นำ อาจ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความหมายของคำแต่ละคำในบริบทที่พบในข้อมูล เพื่อดูว่าในบริบทนั้นๆ คำเหล่านี้แต่ละคำ มีความหมายว่าอย่างไร แล้วนำข้อมูลเรื่องหน้าที่ของคำตามการวิเคราะห์ในบทที่ 3 มาพิจารณาร่วมกันเพื่อดูความสอดคล้องของการเปลี่ยนแปลงหน้าที่และความหมายของแต่ละคำ ดังต่อไปนี้

4.2.1. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับคำ คง

คำ คง นี้ จากการวิเคราะห์ในบทที่ 3 พบว่าทำหน้าที่ได้ทั้งอย่างคำกริยากรรม คำกริยาสกรรม และคำช่วยหน้ากริยา โดยมีความหมายแตกต่างกัน ดังนี้

4.2.1.1. ความหมายของกริยากรรม คง

คำ คง เมื่อทำหน้าที่เป็นกริยากรรม มีความหมายว่า "ยืนยง" "ไม่เสื่อมสูญ" "ไม่หมดสิ้น" ในข้อมูลที่เก็บมาได้พบว่าจะเกิดร่วมกับประธานที่มีความหมายเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต เป็นรูปธรรม ซึ่งแสดงได้ดังนี้

คง
+กริยา
+ นามวลี/ _
- สิ่งมีชีวิต/ _
+ รูปธรรม/ _

ตัวอย่างเช่น

(1) สมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาททรงสถาปนาสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชขึ้นเป็นเจ้าแห่งกรุงธนบุรี

(จารึก17/สุโขทัย หน้า147)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม คง เกิดร่วมกับประธาน "สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต รูปธรรม

(2) ไถ่บาป เรียกสิ่งสารากรอันกับพระเจ้าแลปริศการอันภูแลนักบุญช่วยสร้างกันไว้กับพระพุทธรพระธรรมทั้งมวลนี้ จงให้มันให้คุณ

(จารึก 29/สุโขทัย หน้า 45)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม คุณ เกิดร่วมกับประธานที่เป็นนามวลีละรูป " ไถ่บาป เรียกสิ่งสารากร " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต รูปธรรม

เมื่อพิจารณาเงื่อนไขการเกิดร่วมกับนามวลีที่ทำหน้าที่ประธานกับกริยากรรม คุณ ในข้อมูลที่รวบรวมมาได้ พบว่ากริยากรรม คุณ เกิดร่วมกับนามวลีที่ทำหน้าที่ประธานที่มีความหมายเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ซึ่งเป็นรูปธรรมเท่านั้น การเกิดร่วมกับประธานที่มีความหมายดังกล่าวนี้ แสดงให้เห็นว่ากริยากรรม คุณ มีเงื่อนไขการเกิดร่วมกับคำอื่นในลักษณะเฉพาะเจาะจง ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวนี้มีลักษณะตรงกันข้ามกับแนวคิดของการกลายเป็นคำไวยากรณ์ที่เชื่อว่า การที่คำบอกเนื้อความจะกลายมาเป็นคำไวยากรณ์ได้นั้น ปัจจัยประการหนึ่งที่ทำให้เป็นคำไวยากรณ์ได้ก็คือ การที่คำบอกเนื้อความนั้นจะขยายความหมายให้กว้างขึ้น ทำให้สามารถเกิดร่วมกับคำอื่นได้หลากหลายมากขึ้น หรือมีเงื่อนไขการเกิดร่วมไม่เฉพาะเจาะจงเหมือนแต่เดิม ฉะนั้นลักษณะเงื่อนไขการเกิดร่วมที่เป็นไปในทางตรงกันข้ามของกริยากรรม คุณ นี้ จึงแสดงให้เห็นว่า คำกริยากรรม คุณ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายเกิดขึ้นแต่อย่างใด และเป็นไปได้ว่าคำช่วยหน้ากริยา คุณ ไม่ได้กลายมาจากกริยากรรม คุณ

4.2.1.2. ความหมายของกริยากรรม คุณ

คำ คุณ เมื่อเป็นกริยากรรม มีความหมายว่า " เก็บ " " รักษา " " ดำรง " ในข้อมูลที่รวบรวมมาได้ พบว่าจะเกิดร่วมกับนามวลีที่ทำหน้าที่ประธานที่มีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรม และนามวลีที่ทำหน้าที่กรรม ที่มีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต หรือไม่มีชีวิต และเป็นรูปธรรม หรือนามธรรมก็ได้ ซึ่งแสดงได้ดังนี้

คฺง
+ กริยา
+ นามวลี / _
+ สิ่งมีชีวิต / _
+ มนุษย์ / _
+ รูปธรรม / _
+ _ / นามวลี
+ _ / ± สิ่งมีชีวิต
+ _ / ± รูปธรรม

ตัวอย่างเช่น

(3) พระยารธรรมราชนั้นคฺงปัญญาศีลทุกเมื่อ

(จารึก 3/สุโขทัย หน้า 33)

ในตัวอย่างนี้ กริยาศกรรม คฺง เกิดร่วมกับประธาน คือ " พระยารธรรมราช " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม และเกิดร่วมกับกรรม คือ " ปัญาศีล " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

(4) อนึ่งให้พระยานครศรีธรรมราชปรึกษานาหรือด้วยกรมการทั้งปวงจัดแจง
ชำระดูพระอัยการแลพระราชกำหนดกฎหมายเก่าใหม่ บทใดข้อใดซึ่งต้องด้วย
ขนบธรรมเนียมแผ่นดินควรคฺง เคยพิจารณาว่ากล่าวประการใดก็ให้คฺงไว้

(จดหมายเหตุ 29 / 2 หน้า 47)

ในตัวอย่างนี้ กริยาศกรรม คฺง เกิดร่วมกับประธาน " พระยานครศรีธรรมราชกับ
กรมการทั้งปวง " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม และเกิดร่วมกับกรรม คือ
" พระอัยการแลพระราชกำหนดกฎหมาย " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งไม่มีชีวิต รูปธรรม

(5) ถ้าชายได้เสียเงินช่วยทุกข์ยากหญิงนั้นบ้างแต่ภอเป็นที่ มิได้ช่วยหญิงให้
พ้นจากทุกข์ยากโดยสุจริต หญิงนั้นยังหาบุตรมิได้ ไม่สมักอยู่ด้วยชายบใช้ ให้
หญิงคืนเงินซึ่งชายเสียนั้นให้แก่ชายจงท่วน ชายหญิงจึงขาดจากผิวเมียกัน ถ้า

ชายได้เสียเงินช่วยทุกขยากหญิงนั้นบ้าง แลหญิงได้เกิดบุตรด้วยชายนั้นแล้ว
หญิงนั้นคุณลิตธิเมียชาย

(กฎหมาย /1 หน้า 47)

ในตัวอย่างนี้ กิริยากรรม คุณ เกิดร่วมกับประธาน "หญิงนั้น" ซึ่งมีความ
หมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม และเกิดร่วมกับกรรม "ลิตธิ" ซึ่งมีความหมายเป็น
นามธรรม

(6) ถ้าแม่ที่พบเห็นอันตรายอย่างใดอย่างหนึ่งได้เป็นไปแก่พระบิดา และพระ
มารดาแล้ว ที่จะไม่ขอคุณชีวิตต่อไป

(สาวิตร /6 หน้า 25)

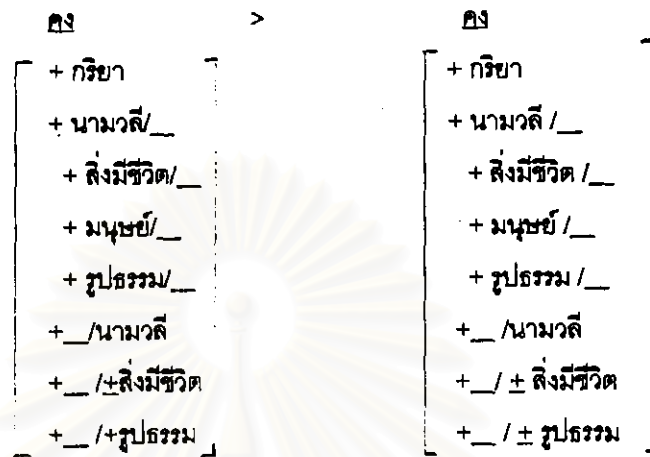
ในตัวอย่างนี้ กิริยากรรม คุณ เกิดร่วมกับประธาน "พี่" ซึ่งมีความหมายเป็น
สิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม และเกิดร่วมกับกรรม "ชีวิต" ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

เมื่อพิจารณาดูเงื่อนไขการเกิดร่วมกับนามวลีที่ทำหน้าที่ประธานที่เกิดร่วมกับ
กิริยากรรมแล้ว จะพบว่าเกิดร่วมกับประธานที่เป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรมเท่านั้น
อันแสดงให้เห็นว่า เงื่อนไขการเกิดร่วมกับประธานของกิริยากรรม คุณ ที่ยังไม่หลากหลาย
ไม่มีความสำคัญต่อการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของกิริยากรรม คุณ ด้วยกระบวนการการ
เปลี่ยนแปลงทางความหมาย

แต่เมื่อพิจารณาดูเงื่อนไขการเกิดร่วมกับนามวลีที่ทำหน้าที่กรรมที่เกิดร่วมกับ
กิริยากรรมแล้ว พบว่า คุณ คำกิริยากรรม คุณ สามารถเกิดร่วมกับนามวลีที่ทำหน้าที่
กรรมที่มีความหมายเป็นได้ทั้งรูปธรรมและนามธรรม การเกิดร่วมที่หลากหลายนี้ แสดงให้
เห็นว่าเงื่อนไขการเกิดร่วมกับกรรมมีความสำคัญต่อการกลายเป็นคำไวยากรณ์ของกิริยา
กรรม คุณ และเงื่อนไขดังกล่าวนี้เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงด้านความหมาย ซึ่งเป็น
กระบวนการที่สำคัญของการกลายเป็นคำไวยากรณ์

การเกิดร่วมกับกรรมของกิริยากรรม คุณ ในลักษณะเช่นนี้ ก็เนื่องมาจากกิริยา
กรรม คุณ มีการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย 2 ลักษณะเกิดขึ้น คือการขยายความหมาย
แบบอุปลักษณะและการขยายความหมายให้กว้างขึ้น กล่าวคือ กิริยากรรม คุณ จะเริ่มจาก

การเก็บรักษาสิ่งที่เป็นรูปธรรม ขยายออกไปสู่การเก็บรักษาสิ่งที่เป็นรูปธรรม หรือนามธรรมก็ได้ ซึ่งกระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้อาจจะสรุปเป็นภาพรวมได้ดังนี้

ข้อมูลที่ยกมาต่อไปนี้ในตัวอย่าง (7) - (14) จะแสดงให้เห็นขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของกรรรมได้ดังนี้

การเกิดร่วมกับกรรรมในระยะแรก

กริยากรรรม คง เกิดร่วมกับกรรรมที่มีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต หรือไม่มีชีวิตก็ได้ ซึ่งเป็นรูปธรรม ตัวอย่างเช่น

(7) ให้คงช่างดอกไม้พระราชทาน 1 คีน

(หมายเหตุ รับสั่ง 1/ ธนบุรี หน้า 6)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรรม คง เกิดร่วมกับกรรรม คือ "ช่างดอกไม้พระราชทาน" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม

(8) อนึ่งให้พระยานครศรีธรรมราชปรึกษาหารือด้วยกรมการทั้งปวงจัดแจงชำระดูพระอัยการแลพระราชกำหนดกฎหมายเก่าใหม่ บทใดข้อใดซึ่งต้องด้วยขนบธรรมเนียมแผ่นดินคง เคยพิจารณาว่ากล่าวประการใดก็ให้คงไว้

(จดหมายเหตุ 29 / 2 หน้า 47)

ในตัวอย่างนี้ กิริยาสกรรม คง เกิดร่วมกับกรรม คือ " พระอัยการแลพระราชกำหนดกฎหมาย " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งไม่มีชีวิต รูปธรรม

(9) อุปฮาดจัดแจงเกลี้ยกล่อมรวบรวมท้าวเพี้ยตัวเล็กเมืองสุวรรณภูมิซึ่งหลบหนีแอบแฝงอยู่นอกบัญชีได้มาคงบ้านคงเมือง

(จดหมายเหตุ 74 / 3 หน้า 105)

ในตัวอย่างนี้ กิริยาสกรรม คง เกิดร่วมกับกรรม คือ " บ้านเมือง " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งไม่มีชีวิต รูปธรรม

การเกิดร่วมกับกรรมในระยะที่สอง

กิริยาสกรรม คง เกิดร่วมกับกรรมที่มีความหมายเป็นนามธรรมได้ด้วย ตัวอย่าง

(10) พระยารมราชนั้นคงปัญญาดีทุกเมื่อ

(จารีก 3 / สุโขทัย หน้า 33)

ในตัวอย่างนี้ กิริยาสกรรม คง เกิดร่วมกับกรรม คือ " ปัญญาดี " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

(11) แต่นั้นเมื่อหน้าได้พันปีโสด ฝูงภิกษุสงฆ์อันจำศีลคงสิกขาบททั้งสี่ อันยังมีสิกขาบทอันหนักหนาหามิได้

(จารีก 3 / สุโขทัย หน้า 31)

ในตัวอย่างนี้ กิริยาสกรรม คง เกิดร่วมกับกรรม คือ " สิกขาบท " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

(12) ถ้าชายได้เสียเงินช่วยทุกชยากหญิงนั้นบ้างแต่ก่อนเป็นที่ มิได้ช่วยหญิงให้พ้นจากทุกชยากโดยสุจริต หญิงนั้นยังหาบุตรมิได้ ไม่สมักอยู่ด้วยชายบใช้ ให้หญิงคืนเงินซึ่งชายเสียนั้นให้แก่ชายจนถ้วน ชายหญิงจึงขาดจากผัวเมียกัน ถ้าชายได้เสียเงินช่วยทุกชยากหญิงนั้นบ้าง แลหญิงได้เกิดบุตรด้วยชายนั้นแล้วหญิงนั้นคงสิทธิเมียชาย

(กฎหมาย /1 หน้า 310)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม คุณ เกิดร่วมกับกรรม คือ " สิทธิ " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

(13) ถ้าแม่พี่พบเห็นอันตรายอย่างใดอย่างหนึ่งได้เป็นไปแก่พระบิดา และพระมารดาแล้ว พี่จะไม่ขอคุณชีวิตต่อไป

(สำนวน / 6 หน้า 25)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม คุณ เกิดร่วมกับกรรม คือ " ชีวิต " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

(14) ส่วนอาหารที่นำมาให้บริการคู่กับเครื่องเบญจรงค์นี้ประกอบด้วยรายการอาหาร 3 ชุด หมุนเวียนกันทุกๆเดือน โดยเน้นรสชาติที่เป็นกลาง แต่ยังไม่ลิ้มที่จะคุณรสชาติแบบไทยๆไว้

(กิณี 22 / ปัจจุบัน)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม คุณ เกิดร่วมกับกรรม คือ " รสชาติ " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

4.2.1.3. ความหมายของคำช่วยหน้ากริยา คุณ

คำ คุณ เมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยา มีความหมาย 2 ความหมาย คือ แสดงการณลักษณะประเภทบอกการดำเนินอยู่ และแสดงอรรถาณเคราะห์ประเภทบอกการคาดคะเน

4.2.1.3.1. คำช่วยหน้ากริยา คุณ มีความหมายแสดงการณลักษณะประเภทบอกการดำเนินอยู่

คำ คุณ เมื่อทำหน้าที่เป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงการณลักษณะนี้ จะขยายความหมายให้กว้างขึ้นจากความหมาย " การเก็บ " " รักษา " " ดำรง " ออกไปเป็นการแสดงการณลักษณะบอกการดำเนินอยู่ ซึ่งการแสดงการณลักษณะนี้ยังคงมีความหมายของ " การไม่เสื่อมสูญ " " หมดสิ้นไป " " ยังมีอยู่ " และจากข้อมูลที่รวบรวมมาได้พบว่า คำช่วยหน้ากริยาแสดงการณลักษณะ คุณ จะเปลี่ยนแปลงความหมาย 2 ลักษณะ คือขยายความหมายแบบอุปลักษณะ และขยายความหมายให้กว้างขึ้น ทำให้สามารถเกิดร่วมกับประธานที่มีความ

หมายเหตุเป็นรูปธรรม อาจเป็นสิ่งมีชีวิต หรือไม่มีชีวิตก็ได้ หรือประธานที่มีความหมายเป็นนามธรรมได้ ซึ่งความหมายนามธรรมนี้ มักจะมีลักษณะของความเปรียบเทียบบุคคลาธิษฐาน เปรียบสิ่งที่เป็นนามธรรมประหนึ่งเป็นสิ่งมีชีวิต ซึ่งแสดงได้ดังนี้

คุณ
+ คำช่วยหน้ากริยา
+ / กริยาวลี
+ นามวลี / _
+ สิ่งมีชีวิต / _
+ รูปธรรม / _

ตัวอย่างเช่น

(15)...แต่ว่าพระญาณประสิทธิกรจะทำตามพระราชดำริกล้าหาญ เอาเมือง
พุทธโฆมาศมาถวายคุณพระราชดำริได้ มีความชอบอยู่ แต่ให้เรียกเอาทนต์บนไว้
แล้วให้คุณทำราชการสืบไป

(พงศาวดาร / ธนบุรี หน้า 235)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการดำเนินอยู่ คุณ เกิดร่วมกับประธาน คือ
" พระญาณประสิทธิ " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม

(16) ลูกทาสซึ่งหลุดพ้นค่าตัวได้สักซ้อมือคุณเรียกลูกทาสอยู่ตามเดิม

(ประกาศ 2 / 5 หน้า 111)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการดำเนินอยู่ คุณ เกิดร่วมกับประธาน คือ
" ลูกทาส " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม

(17) ห้องทะเลไทยในวันนี้ยังคุณมีมนต์เสน่ห์อย่างเต็มเปี่ยม

(ก็นริ86 / ปัจจุบัน)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการดำเนินอยู่ คุณ เกิดร่วมกับประธานคือ
" ห้องทะเลไทย " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งไม่มีชีวิต รูปธรรม

(18) ความรักอิสระเสรียังคงโลดแล่นในใจเขา

(กินรี104 / ปัจจุบัน)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการดำเนินอยู่ คง เกิดร่วมกับประธานคือ "ความรักอิสระเสรี" ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

4.2.1.3.2. คำช่วยหน้ากริยา คง มีความหมายแสดงอรรถาณูเคราะห์ประเภทบอกการคาดคะเน

คำช่วยหน้ากริยา คง มีความหมายบอกการคาดคะเนของผู้พูดที่คาดว่า ความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์ตามที่ปรากฏในประโยคจะเกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางความหมายที่เกิดขึ้นเมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยาในความหมายนี้ คือการขยายความหมายแบบอุปลักษณะ และการขยายความหมายให้กว้างขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางความหมายนี้ทำให้ คง เกิดร่วมกับนามวลีทำหน้าที่ประธานที่มีความหมายเป็นนามธรรมได้ โดยความหมายนามธรรมนี้ จะไม่ใช่ความเปรียบแบบบุคลาธิษฐาน หรือการเปรียบให้นามธรรมนั้นเป็นสิ่งมีชีวิต เช่นเดียวกับประธานที่มีความหมายเป็นนามธรรมของคำช่วยหน้ากริยาแสดงการณ์ลักษณะ นอกจากนี้คำช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถาณูเคราะห์ คง นี้ ยังขยายบริบทเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ออกไปสู่การเกิดในบริบทเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้นจริง รวมทั้งยังขยายความหมายให้กว้างขึ้นจากความหมายแสดง " การไม่เสียมสูญ " " การไม่หมดสิ้น " และ " การดำเนินอยู่ " ออกไปเป็นความหมายแสดงทัศนะของผู้พูด ซึ่งแสดงได้ดังนี้

คง

+ คำช่วยหน้ากริยา
+ ___ / กริยา
+ นามวลี / ___
+ สิ่งมีชีวิต / ___
+ รูปธรรม / ___
+ อรรถาณูเคราะห์
+ การคาดคะเน

ตัวอย่างเช่น

(19) การที่จะเข้าไปในวังสมัยนั้น ไม่เป็นการยากเย็นปานใด เพราะวังคุณจะไม่
มีกำแพง มีแต่รั้วไม้อย่างบ้านเรือนคนเราเท่านั้น และราชมณเฑียรและตำหนัก
ก็คุณเป็นเรือนฝากระดานทั้งนั้น ไม่เป็นเรือนสูงปานใด

(ท้าวแสนปม /6 หน้า 58)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการคาดคะเน คุณ เกิดร่วมกับประธาน
" จัง พระราชมณเฑียร ตำหนัก " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต รูปธรรม

(20) แลย้ายสลัดศัตตฤฎวนเหล่าร้ายเล็ดลอดเข้ามาจับผู้คนไปได้ประการใด
พระยานครศรีธรรมราชกรมการพนักงานก็คุณมีโทษโดยพระราชกำหนด

(จดหมายเหตุ 68 / 2 หน้า 116)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการคาดคะเน คุณ เกิดร่วมกับประธาน คือ
" พระยานครศรีธรรมราชกรมการพนักงาน " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม

(21) ...ทรงพระกรุณาตรัสเหนือเกล้าฯสั่งว่า การเสียบียงอาหารทางเมืองปราจีน
นี้ จะต้องจัดแจงเตรียมเอาเมล็ดข้าวใส่ถุงอวางไว้ให้มาก จะได้เจือจานเลี้ยง
ครอบครัวเมืองโพธิ์สัตว์ทั้งนี้จะได้สำหรับเอาไว้ใช้ในราชการด้วย ด้วยราชการ
ในทางเมืองเขมรครั้งนี้ถึงจะไม่มี เมื่อน้ำคุณจะมีราชการสักครั้งหนึ่งเป็นแน่

(จดหมายเหตุ 44 / 3 หน้า 235)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการคาดคะเน คุณ เกิดร่วมกับประธาน คือ
" ราชการในเมืองเขมร " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

(22) อนึ่งเห็นว่าความที่พระยาอภัยชำระไปนั้น ก็คุณจะมีผิดบ้างถูกบ้างเป็น
ธรรมดา

(ราชหัตถเลขานี้ 6 / 4 หน้า 57)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการคาดคะเน คุณ เกิดร่วมกับประธาน
" ความที่พระยาอภัยชำระไปนั้น " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

4.2.1.4. สรุปผลการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำ คง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำ คง ข้างต้น พบว่ามีความเป็นไปได้ว่าคำ คง ได้กลายจากกริยากรรม ที่มีความหมายว่า " เก็บ " " รักษา " " ดำรง " มาเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงการณลักษณะประเภทดำเนินอยู่ และคำช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถาณเคราะห์บอกการคาดคะเน ตามลำดับ โดยมีการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย 2 ลักษณะ อันได้แก่ การขยายความหมายแบบอุปลักษณะ และการขยายความหมายให้กว้างขึ้น

ลักษณะแรก คำ คง เมื่อเป็นคำกริยา จะมีการเปลี่ยนแปลงความหมายแบบอุปลักษณะ โดยขยายการเกิดร่วมกับกรรมที่มีความหมายรูปธรรม มาเป็นความหมายนามธรรม แต่เงื่อนไขการเกิดร่วมกับประธานยังคงมีความหมายเป็นรูปธรรมอยู่ จนเมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงการณลักษณะ จะขยายความหมายแบบอุปลักษณะ ทำให้เกิดร่วมกับประธานที่มีความหมายเป็นนามธรรมได้ แต่มักเป็นความเปรียบนามธรรมให้เป็นสิ่งมีชีวิต ต่อมาเมื่อพัฒนาเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถาณเคราะห์บอกการคาดคะเนแล้ว จึงจะขยายความหมายให้เกิดร่วมกับประธานที่เป็นนามธรรมที่ไม่ใช่การเปรียบให้เป็นสิ่งมีชีวิตด้วยได้

ลักษณะที่สอง คำ คง เปลี่ยนแปลงความหมายประจำคำของคำ โดยขยายความหมาย " เก็บ รักษา หรือดำรงสิ่งหนึ่งที่เป็นรูปธรรมให้มีอยู่ ไม่เสื่อมสูญ " ออกไปเป็น " การเก็บรักษาสิ่งหนึ่งที่เป็นรูปธรรม หรือนามธรรมก็ได้ให้มีอยู่ ไม่เสื่อมสูญ " ต่อมาความหมายกว้างออกไปเป็นการแสดงการณลักษณะบอกการดำเนินอยู่ อันแสดงถึง " การไม่เสื่อมสูญ " " ไม่หมดสิ้น " จนในที่สุดขยายความหมายออกไปเป็นการแสดงทัศนคติคาดคะเนของผู้พูด รวมทั้งยังขยายบริบทเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว หรือดำเนินอยู่ ไปเป็นบริบทเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงด้วยได้ แสดงได้ดังนี้

คง	>	คง	>	คง	>	คง
+กริยา		+กริยา		+คำช่วยหน้ากริยา		+คำช่วยหน้ากริยา
+นามวลี / _		+ นามวลี / _		+ _ /กริยาวลี		+ _ / กริยาวลี
+สิ่งมีชีวิต / _		±สิ่งมีชีวิต / _		+นามวลี / _		+ นามวลี / _
+มนุษย์ / _		+รูปธรรม / _		±สิ่งมีชีวิต / _		±สิ่งมีชีวิต / _
+รูปธรรม _		+ _ /นามวลี		+รูปธรรม / _		+รูปธรรม / _
+ _ / นามวลี		+ _ / ± สิ่งมีชีวิต		+การณลักษณะ		+อรรถาณเคราะห์
+ _ / +สิ่งมีชีวิต		+ _ / ± รูปธรรม		+บอกการดำเนินอยู่		+บอกการคาดคะเน
+ _ / +รูปธรรม						

4.2.2. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับคำ ควร

ควร นี้ จากการวิเคราะห์ในบทที่ 3 พบว่าทำหน้าที่ได้ทั้งอย่างคำกริยากรรม กริยากรรมนำเสนอ กริยากรรม และคำช่วยหน้ากริยา

4.2.2.1. ความหมายของกริยากรรม ควร

คำกริยากรรม ควร มีความหมายว่า "เหมาะสม หรือ ดีพอ" ในข้อมูลที่รวบรวมมาได้ พบว่า เกิดร่วมกับนามวลีที่ทำหน้าที่ประธานที่มีความหมายเป็นรูปธรรม หรือนามธรรมก็ได้

แสดงได้ดังนี้

<u>ควร</u>	
+กริยา]
+นามวลี / _]
+รูปธรรม / _]

ตัวอย่างเช่น

(23) อนึ่งโมคพญานันนั้นคือคู่ความอ้างพญานำกระลาการไปเผชิญโดยอ้าง
ครั้นพบพญานแล้วเชิญไปสถานที่ควร

(กฎหมาย / 1 หน้า 224)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม ควร เกิดร่วมกับประธาน คือ " สถานที่ " ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม

(24) ถ้าเป็นหนังสือทิ้งขว้างมิให้พิจารณาว่ากล่าวนั้นชอบด้วยหาเจ้าของมิได้
เป็นทอดบัตรสนเท่ห์อยู่ นี่หนังสือใช้อาหารหาควรแก่เดรจนจะคาบมากินไม่
เป็นอัศจรรย์นัก

(จดหมายเหตุ 1 / 2 หน้า 53)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม ควร เกิดร่วมกับประธาน คือ " หนังสือบัตรสนเท่ห์ " ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม

(25) มาตรฐานหนึ่งสามีกิริยาอยู่ด้วยกัน กิริยามีความผิด สามีจะปราบปรามดี
 โบายหญิง หญิงจะเอาโทษแก่สามีนั่นมิได้ ถ้ากิริยาคำว่าหยาบช้าแก่สามี ให้
 กิริยาเอาเข้าตอกดอกไม้ขอโทษแก่สามีจึง ควร

(กฎหมาย / 1 หน้า 291)

ในตัวอย่างนี้ กิริยากรรม ควร เกิดร่วมกับประธาน คือ " กิริยาเอาเข้า
 ตอกดอกไม้ขอโทษสามี " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

(26) มีผู้มาพึ่งพระราชมหาร หวังจะให้พ้นจากภัยอันตรายต่างๆซึ่งนั้นทูลกับ
 ราชสงคราม จะให้ส่งไทยใหญ่นั้นไม่ ควร ด้วยคลองชัตติยราชประเพณีธรรม

(พงศาวดาร 1 / หน้า 180)

ในตัวอย่างนี้ กิริยากรรม ควร เกิดร่วมกับประธาน คือ " การให้ส่งไทยใหญ่ " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

4.2.2.2. ความหมายของกิริยากรรม ควร

คำ ควร เมื่อเป็นคำกิริยากรรม มีความหมายว่า "เหมาะสม ดีพอสำหรับสิ่งใด
 สิ่งหนึ่ง " ในข้อมูลที่รวบรวมมาได้ จะเกิดกับนามวลีที่ทำหน้าที่ประธานที่มีความหมายเป็น
 รูปธรรม หรือนามธรรมก็ได้ และกรรมที่มีความหมายเป็นนามธรรม

แสดงได้ดังนี้

ควร

+กิริยา
+นามวลี / _
+รูปธรรม / _
+ _ / นามวลี
+ _ / รูปธรรม

ตัวอย่างเช่น

(27) หนึ่งให้บันคอรืบเรือน เอมะพร้าวหัวยัดปาก ธิราชบาตรเอาตัวหญิง
 ช่างใหม่จตุรคุณ แล้วเอาตัวออกจากราชการใหม่ทวิคุณ ทวนด้วยลวดหนึ่ง 50

ที่ ใส่ตรงจำไว้แล้วถอดเสียเป็นไฟร์ ภาคทัศน์ไว้ จะควรสถานใดให้เอาแต่สถาน
หนึ่ง

(จดหมายเหตุ 43 / 3 หน้า 57)

ในตัวอย่างนี้ สกรรมกริยา ควร เกิดร่วมกับประธาน คือ ความผิด ซึ่งมีความ
หมายเป็นนามธรรม และกรรม คือ " สถานหนึ่ง " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

ในระยะต่อมาจะเกิดร่วมกับกรรมที่เป็นกริยาลี ซึ่งแสดงได้ดังนี้

<u>ควร</u>
+กริยา
+__ / กริยาลี
+นามวลี / __
+รูปธรรม / __

ตัวอย่างเช่น

(28) อนึ่งให้พระยานครศรีธรรมราชปรึกษาหาหรือด้วยกรมการทั้งปวงจัดแจง
ชำระดูพระอัยการแลพระราชกำหนดกฎหมายเก่าใหม่บทใดข้อใดซึ่งต้องด้วย
ขนบธรรมเนียมแผ่นดินควรคง เคยพิจารณาว่ากล่าวประการใด ก็ให้คงไว้

(จดหมายเหตุ 29 / 2 หน้า 47)

ในตัวอย่างนี้ กริยาสกรรม ควร อยู่หน้ากริยาลี เกิดร่วมกับประธาน คือ "
พระอัยการพระราชกำหนดกฎหมาย " ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม และกรรมที่เป็นกริยาลี
คือ คง (พระอัยการพระราชกำหนดกฎหมาย)

(29) ผู้ใดโลกนักรักทำใจใหญ่ใฝ่สูงเกินศักดิ์ และกระทำให้สิ้นพันธุ์เหลือบรรดา
ศักดิ์ตน และมีเจ้าพระราชนิยมพระเจ้าอยู่หัว และถ้อยคำมีควรเจรจาเอามา
เจรจาเข้าในระวางศัพท์ และสิ่งของมีควรประดับเอามาเป็นเครื่องประดับตน
ท่านว่าผู้มันทงองอาจเข้าในอุบาทวขาดเหลือให้ลงโทษ 8 สถาน

(จดหมายเหตุ 43 / 3 หน้า 57)

ในตัวอย่างนี้ กริยาสกรรม ควร อยู่หน้ากริยาลี เกิดร่วมกับประธานตัวแรก

คือ " ถ้อยคำ " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม และประธานตัวที่สองคือ " สิ่งของ " ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม และกรรมที่เป็นกริยาวลี " เจริญ " และ " ประดับ " ตามลำดับ

4.2.2.3. คำ ควร เมื่อเป็นกริยากรรมนำเสนอ

กริยากรรมนำเสนอมีความพิเศษตรงที่ให้ความหมายที่บอกทัศนคติของผู้พูดถึง " ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง หรือไม่ถูกต้อง " ของเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง เหตุการณ์นั้นจะแสดงด้วยรูปนามานุประโยค ซึ่งจะเป็นประธานของกริยากรรมนำเสนอ (ดูรายละเอียดในบทที่ 3 หน้า 49)

คำ ควร เมื่อเป็นกริยากรรมนำเสนอ มีความหมายแสดงทัศนคติของผู้พูดว่า " เป็นการดีที่ พิเศษตรงที่ " ใช้เพื่อแสดงการชี้แนะให้กระทำ เหตุการณ์ที่แนะนำให้กระทำจะมีคุณสมบัติทางความหมายเป็นนามธรรม ซึ่งแสดงได้ดังนี้

$$\begin{array}{c} \text{ควร} \\ \left[\begin{array}{l} +\text{กริยา} \\ +_/\text{นามานุประโยค} \\ +_/\text{-รูปธรรม} \end{array} \right] \end{array}$$

ตัวอย่างเช่น

(30) แลบัดนี้ข้าพระทั้งปวงแตกฉานชานเสนอยู่ แลคนเปนเดิมข้าพระไปอยู่ที่อื่นนั้น ควรภิกษุทั้งสิบแปดคนนี้เป็นข้าพระ ณ อารามจุลามณี

(จารึก 5 / อยุธยา หน้า 33)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรมนำเสนอ ควร อยู่หน้านามานุประโยคที่ทำหน้าที่ประธาน คือ " ควรภิกษุทั้งสิบแปดคนนี้เป็นข้าพระ ณ อารามจุลามณี " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

(31) พระเจ้าเชียงใหม่ก็คิดด้วยท้าวพระยาทั้งหลายว่ากำหนดพระเจ้าหงสาวดีให้มาไซ้ร ว่าให้ทัพพระยาพะสิมคอยด้วยกันกับทัพเรา และซึ่งไปมีทันควบกัน และทัพพระยาพะสิมแตกฉานพ่ายไปแล้วดังนี้ สุวรรณเราจะยกทัพคืนไปฟังกำหนดพระเจ้าหงสาวดีก่อน

(พงศาวดาร / 1 หน้า 196)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรมนำเสนอ สุวรรณ อยู่หน้านามานุประโยคที่ทำหน้าที่ประธาน คือ " เราจะยกทัพคืนไปฟังกำหนดพระเจ้าหงสาวดีก่อน " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

(32) ที่ฟ้ากณนช้างในซึ่งเป็นวัดร้าง แลเป็นที่เปล่านั้นจะทำออฟพิศทำศาลทำตรางแลโรงพลตระเวนก็ทำได้ ไม่ต้องซื้อแลไม่ต้องไล่ที่ชาวบ้านริมน้ำ ที่จริงสุวรรณพระยาสุพรรณจะลงมือทำเสียนานแล้ว

(จดหมายเหตุ 1 / 5 หน้า 8)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรมนำเสนอ สุวรรณ อยู่หน้านามานุประโยคที่ทำหน้าที่ประธาน คือ " พระยาสุพรรณจะลงมือทำเสียนานแล้ว " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

4.2.2.4. ความหมายของคำช่วยหน้ากริยา สุวรรณ

คำ สุวรรณ เมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยา มีความหมาย 1 ความหมาย คือ แสดงอรรถาณูเคราะห์ประเภทบอกการชี้แนะ

คำ สุวรรณ เมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยา มีความหมายแสดงอรรถาณูเคราะห์บอกการชี้แนะนี้ว่า " เป็นการดีที่กระทำ " เช่นเดียวกับกริยากรรมนำเสนอ ต่างกันเพียงว่ากริยากรรมนำเสนอ สุวรรณ จะปรากฏอยู่ต้นประโยค ในขณะที่คำช่วยหน้ากริยา สุวรรณ จะปรากฏอยู่หน้ากริยา นักภาษาศาสตร์ที่ศึกษาเรื่องนี้ได้อธิบายว่า สุวรรณ ที่ปรากฏหน้ากริยาวิเป็นผลมาจากการย้ายที่ประธานนามานุประโยคขึ้นไปให้นักกริยากรรมนำเสนอ (ดูรายละเอียด ในงานวิจัยของเพียรศิริ เอกนิยม (1982)) กระบวนการนี้ถือว่าเป็นปรากฏการณ์ทางภาษาศาสตร์ที่เป็นผลมาจากการย้ายที่ประธาน หรือที่เรียกว่า Subject raising กระบวนการย้ายนี้ทำให้ สุวรรณ ไปมีตำแหน่งอยู่หน้ากริยาวิ ซึ่งเป็นตำแหน่งเดียวกับคำช่วยหน้ากริยา

นอกจากนี้ พบว่า กระบวนการดังกล่าวนี้เป็นกระบวนการที่ไม่บังคับว่าจะต้องมีการย้ายที่คำกริยากรรมนำเสนอ ควร ทุกครั้งในโครงสร้างผิว อาจเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้นก็ได้ ฉะนั้นถ้าประโยคใด คำ ควร อยู่หน้านามานุประโยค จะถือว่าเป็นกริยากรรมนำเสนอด้านประโยคใด คำ ควร อยู่หน้ากริยาวลีที่ไม่ได้ทำหน้าที่กรรมของประโยค ก็จะถือเป็นคำช่วยหน้ากริยา อาจแสดงกระบวนการได้ดังนี้

ฉะนั้นคำ ควร เมื่ออยู่ในตำแหน่งเดียวกับคำช่วยหน้ากริยา จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายด้วยลักษณะการดูดซับความหมาย กลายเป็นคำช่วยหน้ากริยาไป และคำช่วยหน้ากริยา ควร ในความหมายนี้ จะเกิดร่วมกับประธานที่มีความหมายเป็นรูปธรรม หรือเป็นนามธรรมก็ได้ ซึ่งแสดงได้ดังนี้

<p>ควร</p> <p>+ คำช่วยหน้ากริยา</p> <p>+ _ / กริยา</p> <p>+ นามวลี / _</p> <p>+ รูปธรรม / _</p> <p>+ อรรถาณูเคราะห์</p> <p>+ นอกการชี้แนะ</p>

ตัวอย่างเช่น

(33) ถ้าหากว่ากำนันไปให้ผู้ใหญ่บ้านช่วยทำคังว่า กำนันก็ควรแบ่งผลประโยชน์นั้นเฉลี่ยให้แก่ผู้ใหญ่อบ้านด้วย

(จดหมายเหตุ 1 / 5 หน้า 29)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะ ควร เกิดร่วมกับประธาน คือ "กำนัน" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม

(34) และหากจะขึ้นไปเที่ยวที่เมืองเหนือ เพื่อมองหางานศิลปหัตถกรรม ท่านไม่ควรพลาด อำเภอบ่อสร้างในจังหวัดเชียงใหม่ ที่สดสวยและเจิดแจ่มไปด้วยรั่มหลากสี

(กินรี 40 / ปัจจุบัน)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะ ควร เกิดร่วมกับประธาน คือ "ท่าน" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม

(35) คาถาขัดตำนานมงคลสูตรของพม่าแปลกดี เกล็ดกระหม่อมก็ไม่รู้พอ แต่ก็จับผิดได้กลางแห่ง คาถาที่ 1 บาท ทุว ทุส น่าจะผิด แต่คิดไม่เห็นว่าจะป็นอะไร บาท คชฉติ ควรจะเป็น คจฉติ

(สารสนสมเด็จ 10 / 7-8 หน้า 93)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะ ควร เกิดร่วมกับประธาน คือ คำว่า "คชฉติ" ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

(36) ถ้าวิเคราะห์ดูตามลักษณะของปืนไฟ มณฑกควรจะได้แก่ปืนมือ

(สาส์นสมเด็จ 5 / 7-8 หน้า 43)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะ ควร เกิดร่วมกับประธาน คือ คำว่า " มณฑก " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

4.2.3.5. สรุปผลการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำ ควร

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำ ควร ข้างต้น พบว่ามีความเป็นไปได้ว่า คำ ควร ได้กลายจากคำกริยากรรมนำเสนอ มาเป็นคำช่วยหน้ากริยา อันเป็นผลมาจากการย้ายที่กริยา ควร และนามวลีที่ทำหน้าที่ประธาน ทำให้คำ ควร ไม่มีตำแหน่งเดียวกับคำช่วยหน้ากริยา และเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายในลักษณะการดูซ้ำความหมายของการแสดงอรรถาณูเคราะห์ของคำช่วยหน้ากริยา ทำให้คำ ควร กลายมาเป็นคำช่วยหน้ากริยาไป ซึ่งแสดงได้ดังนี้

<u>ควร</u>	>	<u>ควร</u>
+กริยา +_ / นามานุประโยค +_ / - รูปธรรม	}	+คำช่วยหน้ากริยา +_ / กริยาวลี +นามวลี / _ ±รูปธรรม / _ +อรรถาณูเคราะห์ +บอกการชี้แนะ

4.2.3. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับคำ ต้อง

คำ ต้อง นี้ จากการวิเคราะห์ในบทที่ 3 พบว่าทำหน้าที่ได้ทั้งอย่างคำกริยากรรม คำกริยากรรม และคำช่วยหน้ากริยา โดยมีความหมายแตกต่างกันดังนี้

4.2.3.1. ความหมายของกริยากรรม ต้อง

คำ ต้อง เมื่อเป็นกริยากรรม มีความหมายว่า " ตรงตาม " ในข้อมูลที่รวบรวมมาได้ พบว่าเกิดร่วมกับนามวลีที่ทำหน้าที่ประธานที่มีความหมายเป็นรูปธรรม หรือเป็นนามธรรมก็ได้ ซึ่งแสดงได้ดังนี้

ต้อง
 [+กริยา
 +นามวลี / _
 ±รูปธรรม / _]

ตัวอย่างเช่น

(37) แลคำกฎหมายต้องกับหนังสือร้องให้ตระลาการเร่งพิจารณาตามหนังสือ
 ร้องแลคำกฎหมายสืบไป

(กฎหมาย / 1 หน้า 193)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม ต้อง เกิดร่วมกับประธาน คือ "คำกฎหมาย" ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

(38) อนึ่งให้พระยานครศรีธรรมราชปรึกษาหาหรือด้วยกรมการทั้งปวงจัดแจง
 ชำระดูพระอัยการแลพระราชกำหนดกฎหมายเก่าใหม่บทใดข้อใดซึ่งต้องด้วย
 ขนบธรรมเนียมแผ่นดินควรคง เคยพิจารณาว่ากล่าวประการใด ก็ให้คงไว้

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม ต้อง เกิดร่วมกับประธาน "พระอัยการแลพระราช
 กำหนดกฎหมาย" ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม

4.2.3.2. ความหมายของกริยากรรม ต้อง

คำ ต้อง เมื่อเป็นกริยากรรม มีความหมาย 3 ความหมายได้แก่ ความหมาย
 แรก "ตรงตาม" ความหมายที่สอง "ส่งแรงกระทบ หรือส่งสัมผัสไปยังสิ่งหนึ่ง" และความ
 หมายที่สาม "รับแรงกระทบ หรือรับสัมผัส"

4.2.3.2.1. คำ ต้อง ที่มีความหมายว่า "ตรงตาม"

คำ ต้อง ในความหมายนี้ จากข้อมูลที่รวบรวมมาได้พบว่าจะเกิดร่วมกับ
 ประธานที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต มีความหมายเป็นรูปธรรม และกรรมที่มีความหมายเป็นนามธรรม
 ซึ่งแสดงได้ดังนี้

ต้อง
+กริยา
+นามวลี / _
-สิ่งมีชีวิต / _
+รูปธรรม / _
+_ / นามวลี
+_ / -รูปธรรม

ตัวอย่าง

(39) พระพุทธรูปอันงามวิจิตรต้องจาริต

(จาริก 6 / สุขุทัย หน้า 72)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม ต้อง เกิดร่วมกับประธาน "พระพุทธรูป" ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม และกรรม คือ "จาริต" ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

4.2.3.2.2. คำ ต้อง ที่มีความหมายว่า "ส่งแรงกระทบ หรือส่งสัมผัสไปยังสิ่งหนึ่ง "

คำ ต้อง ในความหมายนี้ จากข้อมูลที่รวบรวมมาได้พบว่าจะเกิดร่วมกับประธานที่เป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ได้ แต่ต้องมีพลังกำลัง และเป็นผู้กระทำ มีความหมายเป็นรูปธรรม และกรรมที่มีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต หรือไม่มีชีวิตก็ได้ เป็นผู้รับ และมีความหมายเป็นรูปธรรมเช่นกัน ซึ่งแสดงได้ดังนี้

ต้อง
+กริยา
+นามวลี / _
+สิ่งมีชีวิต / _
+รูปธรรม / _
+ผู้กระทำ / _
+_ / นามวลี
+_ / ±สิ่งมีชีวิต
+_ / +รูปธรรม
+_ / +ผู้รับ

และยังพบว่า ต้อง ในความหมายนี้ เมื่อเกิดร่วมกับนามวลีที่ทำหน้าที่ประธานที่ต่างกันตรงที่เป็นสิ่งมีชีวิต หรือไม่มีชีวิต จะมีความแตกต่างทางความหมายบางประการด้วย กล่าวคือ กริยากรรม ต้อง ถ้าเกิดร่วมกับประธานที่มีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ จะส่งแรงกระทบหรือสัมผัสไปยังสิ่งหนึ่งอย่างเจตนากระทำ แต่หากเกิดร่วมกับประธานที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิต จะกระทำกรอย่างไม่มีเจตนาใดๆ ตัวอย่างเช่น

(40) พระเจ้าเสด็จเข้าโกศแล้ว เมื่อรุ่งจึงเสด็จออกอยู่บัลลังก์ ให้คนทั้งหลายเห็นศรัทธาสาธุการแล จึงเสด็จคืนเรื่องเท่างงจักรกลึงไปสู่กลางหาสุเจดีย์ทองที่เก่า รัศมีถูกชานต้องพรายเรื่องงาม

(จาร์ก 6 / สุโขทัย หน้า 78)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม ต้อง เกิดร่วมกับประธาน " รัศมี " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งไม่มีชีวิต เป็นรูปธรรม มีพลัง และเป็นผู้กระทำที่กระทำอย่างไม่มีเจตนา และกรรมที่เป็นนามวลีลดรูป " เจดีย์ทอง " ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม และเป็นผู้รับ

(41) ครันลมอันมีกำลังพัดมาต้องใบกระโดงนั้น สำเนาอันนั้นก็ว่าลงเป็นอันฉับพลัน

(จดหมายเหตุ/ อยุธยา หน้า 41)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม ต้อง เกิดร่วมกับประธาน " ลม " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งไม่มีชีวิต ซึ่งเป็นรูปธรรม มีพลังและเป็นผู้กระทำที่กระทำอย่างไม่มีเจตนา และกรรมคือ "ใบกระโดง" ซึ่งเป็นรูปธรรม และเป็นผู้รับ

(42) แลบรรเทคนหนึ่งอยู่ในเมืองนั้นยังป็นออกไปต้องปรเชียรตายกับคอช้าง

(พงศาวดาร / อยุธยา หน้า 98)

ในตัวอย่างนี้ สกรรมกริยา ต้อง เกิดร่วมกับประธาน คือ " บรรเทคนหนึ่ง " ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรม มีพลัง และเป็นผู้กระทำที่กระทำอย่างมีเจตนา และกรรมคือ " ปรเชียร " ซึ่งเป็นรูปธรรม และเป็นผู้รับ

4.2.3.2.3. คำ ต้อง มีความหมายว่า " รับแรงกระทบ หรือรับสัมผัสจากสิ่งหนึ่ง "

คำ ต้อง ที่มีความหมายว่า " รับแรงกระทบ หรือรับสัมผัสจากสิ่งหนึ่ง " นี้ เป็น การรับการกระทำด้วยความประสพการณ์ที่ไม่ตั้งใจ และไม่พอใจ และจากเอกสารที่รวบรวม มาศึกษา ยังพบว่า คำ ต้อง ในความหมายนี้ เกิดร่วมกับนามวลีที่ทำหน้าที่ประธานที่มีความ หมายเป็น สิ่งมีชีวิต มนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรม โดยมีการสับเปลี่ยนประธานจากผู้กระทำ มาเป็น ผู้รับการกระทำ และเกิดร่วมกับกรรมที่มีความหมายเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ หรืออาจ เป็นกริยาวลีที่ทำหน้าที่กรรมก็ได้ ซึ่งแสดงได้ดังนี้

ต้อง	
+	กริยา
+	นามวลี / _
+	สิ่งมีชีวิต / _
+	มนุษย์ / _
+	_ / นามวลี
+	_ / กริยาวลี
+	_ / +รูปธรรม

เมื่อพิจารณาดูเงื่อนไขการเกิดร่วมกับกรรมด้วยแล้ว จะพบว่าเกิดร่วมกับกรรม ทั้งที่เป็นนามวลีและกริยาวลี และมีความหมายเป็นได้ทั้งรูปธรรมและนามธรรม ความหลากหลายของการเกิดร่วมดังกล่าว แสดงให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายเกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงทางความหมายดังกล่าวนี้มี 2 ลักษณะ คือการขยายความหมายแบบอุปลักษณะ และการขยายความหมายให้กว้างขึ้น กล่าวคือ

กริยากรรม ต้อง จะเริ่มจากการรับแรงกระทบสัมผัสจาก " เครื่องมือ " ซึ่งเป็น รูปธรรม ไปสู่ " แหล่งของแรงกระทบ " ซึ่งเป็นนามธรรม และในที่สุดก็ขยายไปจนถึงการเกิด ร่วมกับ " การกระทำ " ซึ่งอยู่ในรูปกริยาวลีที่ทำหน้าที่กรรม

การเปลี่ยนแปลงทางความหมายของกริยากรรม ต้อง ในความหมายนี้ สามารถแสดงขั้นตอนการเปลี่ยนแปลง ได้ดังนี้

<u>ต้อง</u> +กริยา +นามวลี / _ +สิ่งมีชีวิต / _ +รูปธรรม / _ +_ / นามวลี +_ / +รูปธรรม	>	<u>ต้อง</u> +กริยา +นามวลี / _ +สิ่งมีชีวิต / _ +รูปธรรม / _ +_ / นามวลี +_ / +รูปธรรม	>	<u>ต้อง</u> +กริยา +นามวลี / _ +สิ่งมีชีวิต / _ +รูปธรรม / _ +_ / กริยาวลี
--	---	--	---	---

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างที่ยกมาแสดงให้เห็นขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของกริยากรรม ต้อง

การเกิดร่วมกับกรรมในระยะแรก

กริยากรรม ต้อง ในความหมายนี้เกิดร่วมกับกรรมที่มีความหมายเป็นสิ่งไม่มีชีวิตที่เป็นเครื่องมือ ซึ่งเป็นรูปธรรม

ตัวอย่างเช่น

(43) ครั้นนั้นสมเด็จพระอินทราชาเจ้าต้องป็น ณ พระภักดร

(พงศาวดาร / อยุธา หน้า 102)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม ต้อง เกิดร่วมกับประธาน คือ " สมเด็จพระอินทราชาเจ้า " ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ รูปธรรม และเป็นผู้รับ และกรรม คือ " ป็น " ซึ่งมีความหมายเป็นเครื่องมือ ซึ่งเป็นรูปธรรม

(44) พลเขมรซึ่งรักษาหน้าที่เชิงเทินนั้นต้องป็นเจ็บป่วยล้มตายเป็นอันมาก

(พงศาวดาร / 4 หน้า 150)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม ต้อง เกิดร่วมกับประธาน คือ " พลเขมร " ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ รูปธรรม และเป็นผู้รับ และกรรม คือ " ป็น " ซึ่งมีความหมายเป็นเครื่องมือ ซึ่งเป็นรูปธรรม

การเกิดร่วมกับกรรมระยะที่สอง

กิริยาสกรรม ต้อง มีการเปลี่ยนแปลงทางความหมายขยายความหมายแบบอุป
ลักษณะ โดยสามารถเกิดร่วมกับกรรมที่มีความหมายบอกแหล่งของแรงกระทบ หรือแรงสัมผัส
ซึ่งเป็นนามธรรม ตัวอย่างเช่น

(45) สมเด็จพระพนรัตน์ถึงถวายพระพรถามว่าพระราชสมภารมีชัยแก่ข้าศึก
เหตุไฉนข้าราชการทั้งปวงจึงต้องราชทัณฑ์เล่า

(พงศาวดาร / 4 หน้า 237)

ในตัวอย่างนี้ กิริยาสกรรม ต้อง เกิดร่วมกับประธาน คือ " ข้าราชการ " ซึ่งมี
ความหมายเป็นมนุษย์ รูปธรรม และผู้รับ และกรรม คือ " ราชทัณฑ์ " ซึ่งมีความหมายบอก
แหล่งของแรงกระทบ ซึ่งเป็นนามธรรม

(46) มาตราหนึ่งราษฎรผู้ต้องคดีค้างอยู่ในศาลากลางสองฝ่ายยังมีแล้ว
ภอเกิดอุบัติเหตุแผ่นดินกลับแล้วตั้งใหม่ แลฝ่ายข้างหนึ่งจะกลับเอาคดีขึ้นมา
ว่าใหม่ใช้ ท่านว่าหมีได้เลย

(กฎหมาย / 1 หน้า 262)

ในตัวอย่างนี้ กิริยาสกรรม ต้อง เกิดร่วมกับประธาน คือ " ราษฎร " ซึ่งมีความ
หมายเป็นมนุษย์ รูปธรรม และผู้รับ และกรรม คือ " คดี " ซึ่งมีความหมายบอกแหล่งของ
แรงกระทบ ซึ่งเป็นนามธรรม

การเกิดร่วมกับกรรมระยะที่สาม

กิริยาสกรรม ต้อง จะเกิดร่วมกับกรรม ที่อยู่ในรูปกิริยาวลี โดยขยายความ
หมายของการรับแรงกระทบ แรงสัมผัสจากสิ่งหนึ่ง มาเป็นการรับการกระทำ ตัวอย่างเช่น

(47) ขุนไชยอาญาต้องปรับจ้างคนแทนทรัพย์

(นมาырรับสั่ง 25 / 1 หน้า 92)

ในตัวอย่างนี้ กิริยาสกรรม ต้อง อยู่ในรูปกิริยาวลี เกิดร่วมกับประธาน คือ
" ขุนไชยอาญา " ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ รูปธรรม และผู้รับ และกรรมที่อยู่ในรูปกิริยาวลี
คือ " ปรับ "

(48) ให้ถอดบุตรเจ้าเมืองพุทไธมาศกับพวกญวนนักโทษซึ่งต้องเวรจำออกให้
เข้าด้วย

(จดหมายเหตุ 52 / 3 หน้า 158)

ในตัวอย่างนี้ กริยาสกรรม ต้อง อยู่หน้ากริยาวิลี เกิดร่วมกับประธาน คือ "นัก
โทษ" ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ รูปสรรณ และผู้รับ และกรรมที่อยู่ในรูปกริยาวิลี คือ "ปรับ"

4.2.3.3. ความหมายของคำช่วยหน้ากริยา ต้อง

คำ ต้อง เมื่อทำหน้าที่เป็นคำช่วยหน้ากริยา มีความหมาย 2 ความหมาย ได้แก่
แสดงอรรถาณูเคราะห์ประเภทบอกการชี้แนะ และประเภทบอกการคาดคะเน

4.2.3.3.1. คำช่วยหน้ากริยา ต้อง มีความหมายบอกการชี้แนะว่า "จำเป็นต้อง
กระทำ "

คำช่วยหน้ากริยา ต้อง ในความหมายนี้ จะขยายความหมายจากการรับการ
กระทำโดยตรง มาเป็น การแสดงทัศนคติของผู้พูดที่เห็นว่า "จำเป็นต้องกระทำ" โดยขยายความ
หมายการมีประสบการณ์ที่ไม่ตั้งใจ ไม่คาดหวัง และไม่พอใจ มาเป็นการมีหรือไม่มี
ประสบการณ์ที่ไม่ตั้งใจ หรือไม่คาดหวัง หรือไม่พอใจ ก็ได้ การมีความหมายแสดง
ประสบการณ์ดังกล่าวนี้ขึ้นอยู่กับความหมายของประธานและบริบทที่แวดล้อมเป็นสำคัญ
กล่าวคือ ถ้าประธานเป็นสิ่งมีชีวิต ที่เป็นมนุษย์ จะมีความหมายแสดงทัศนคติของการมี
ประสบการณ์ แต่ถ้าประธานมีความหมายเป็นสิ่งไม่มีชีวิต จะไม่มีความหมายแสดงทัศนคติ
ของความรู้สึกใดๆ และจากข้อมูลที่รวบรวมมาได้ พบว่า คำช่วยหน้ากริยา ต้อง ในความ
หมายนี้ เกิดร่วมกับประธานที่เป็นรูปสรรณเท่านั้น ซึ่งแสดงได้ดังนี้

ต้อง

+คำช่วยหน้ากริยา
+ ___ / กริยา
+ นามวลี / ___
+ สิ่งมีชีวิต / ___
+ รูปสรรณ / ___
+ อรรถาณูเคราะห์
+ บอกการชี้แนะ

ตัวอย่างเช่น

(49) ราษฎร ณ แขวงเมืองพระตะบอง แขวงเมืองนครเสียมราบ แขวงเมือง
สวายจิต ราคาเกวียนละ 4 ตำลึง 5 ตำลึง ก็ห้ามมิเมล็ดข้าวซื้อขายกันไม่ ราษฎร
ต้องเที่ยวหามันกลอย

(จดหมายเหตุ 57 / 3 หน้า 20)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะ ต้อง เกิดร่วมกับประธานที่เป็น
มนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรม คือ " ราษฎร " โดยประธานดังกล่าวนี้ กระทำด้วยทัศนะที่ไม่ตั้งใจ
หรือคาดหวังจะกระทำ แต่จำเป็นต้องกระทำ

(50) อนึ่งการแผ่นดินในกรุงศรีอยุธยา พระมหารัชมหาราชธิบดีบังคับบัญชาลง
มาประการใด สมเด็จพระมหินทราธิราชเจ้าต้องกระทำตามทุกประการ ก็ขุน
เคืองพระราชนฤทัย

(พงศาวดาร / 3 หน้า 86)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะ ต้อง เกิดร่วมกับประธานที่เป็น
มนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรม คือ " สมเด็จพระมหินทราธิราชเจ้า " โดยประธานดังกล่าวนี้ กระทำ
ด้วยทัศนะที่ไม่ตั้งใจ หรือคาดหวังจะกระทำ และไม่พอใจจะกระทำ แต่จำเป็นต้องกระทำ

(51) สถานที่ตึกเรือนโรงใดๆ ถึงแม้ว่าแลดูประหนึ่งเป็นสโมสรสถานหรือที่
สมาคมก็ดี ถ้าแม้ว่าอยู่ภายในเขตพระราชวัง แลสวนหลวงหรือที่ดินซึ่งนับว่า
ติดต่อกับพระราชฐานแล้ว ต้องพึงเข้าใจว่าเป็นที่รโหฐานทั้งสิ้น

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะ ต้อง เกิดร่วมกับประธานที่เป็น
มนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรม ที่ละรูปนามวลีคือ " ข้าราชการ " โดยประธานดังกล่าวนี้ กระทำด้วย
ทัศนะที่ไม่ตั้งใจ หรือคาดหวังจะกระทำ แต่จำเป็นต้องกระทำ

(ประกาศ 1 / 6)

(52) จึงเป็นสิ่งสมควรอย่างยิ่งที่ชุมชนเหล่านี้จะต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อสิ่ง
แวดล้อมในสายน้ำเจ้าพระยาให้สอดคล้องกับนโยบาย " การป้องกันดีกว่าแก้ "

(กินรี 25/ ปัจจุบัน)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะ ต้อง เกิดร่วมกับประธานที่เป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรม คือ "ชุมชนเหล่านี้" โดยประธานดังกล่าวนี้ กระทำด้วยทัศนคติที่ไม่ตั้งใจ หรือคาดหวังจะกระทำ แต่จำเป็นต้องกระทำ

(53) นับตั้งแต่ 1 ตุลาคม ปี2533 เป็นต้นมา บัตรโดยสารที่ไม่ได้ใช้สามารถไปขอคืนเงินได้ที่เคาน์เตอร์ขายบัตร แต่ต้องเป็นบัตรโดยสารที่ซื้อจากสนามบิน และจ่ายเงินเต็ม

(กนิรี 57/ ปัจจุบัน)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะ ต้อง เกิดร่วมกับประธานที่เป็นรูปธรรม คือ "บัตรโดยสาร" โดยประธานดังกล่าวนี้ จำเป็นต้องกระทำ โดยไม่ได้แสดงทัศนคติของการไม่ตั้งใจ หรือคาดหวัง และไม่พอใจ

4.2.3.3.2. คำช่วยหน้ากริยา ต้อง มีความหมายบอกการคาดคะเน

คำ ต้อง มีความหมายแสดงอรรถาณูเคราะห์บอกการคาดคะเนนี้ จะมีความหมายแสดง "การยืนยันด้วยความมั่นใจ" ว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงในประโยคเป็นไปได้แน่ จากข้อมูลที่รวบรวมมาได้ พบว่าคำช่วยหน้ากริยา ต้อง เกิดร่วมกับนามวลีที่ทำหน้าที่ประธานที่มีความหมายเป็นนามธรรมได้ และยิ่งเกิดในบริบทเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดจริง

คำช่วยหน้ากริยา ต้อง ในความหมายนี้ รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย 2-ลักษณะ คือ การเปลี่ยนแปลงโดยขยายความหมายแบบอุปลักษณะ และการขยายความหมายให้กว้างขึ้น

คำช่วยหน้ากริยา ต้อง ที่บอกการคาดคะเนด้วยความเชื่อมั่นนี้ จะขยายความหมายแบบอุปลักษณะจากการเกิดร่วมกับประธานที่มีความหมายรูปธรรมเพียงอย่างเดียว มาสามารถเกิดร่วมกับประธานที่มีความหมายนามธรรมด้วยได้

คำช่วยหน้ากริยา ต้อง ในความหมายนี้ ยังขยายความหมายการแสดงทัศนคติบอกการชี้แนะ "จำเป็นต้องกระทำ" รวมทั้งความหมายการมีประสบการณ์ด้วยความรู้สึก "ไม่ตั้งใจ" "ไม่คาดหวัง" และ "ไม่พอใจ" ออกไปเป็นการแสดงทัศนคติคาดคะเนเหตุการณ์ที่อ้างถึงของผู้พูด ซึ่งเหตุการณ์ที่เกิดกับคำช่วยหน้ากริยา ต้อง ในความหมายนี้ยังขยายให้เกิดขึ้นกับบริบทเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้นจริงได้ ซึ่งแสดงได้ดังนี้

ต้อง

+ คำช่วยหน้ากริยา
+ _ / กริยาวลี
+ นามวลี / _
+ รูปธรรม / _
+ อรรถาณูเคราะห์
+ บอกรากาคาศะเน

ตัวอย่างเช่น

(54) ลานทองนี้คงจะมีใบต่อไปอีก เห็นได้จากคำให้การค้างอยู่ จะต้องมี ความต่อไปว่าให้ทำอะไร เห็นว่าไม่มีอย่างอื่นนอกจากให้ฝังอัฐิแม่นางเกือ ตามที่มีชื่อ อยู่หัวลานนั้น คงจะบรรจุลานทองนั้นลงในผอบอัฐิ ลานทองสำหรับหนึ่งจะต้องมี สองหรือสามใบ คงจะช้อนกันม้วนไว้และคงมีหลายม้วนหลายชื่อ

(สาส์นสมเด็จ 7/7-8 หน้า 55)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกความเชื่อมั่น ต้อง เกิดร่วมกับประธาน คือ "ลานทอง" ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม

(55) แต่พลตระเวนนี้ของชาติแน่ ดีทั้งที่คนแลที่ฝึกทำทาง ใครขึ้นมาจาก บางกอกแลเห็นคงจะต้องชม

(จดหมายเหตุ 1 / 5 หน้า 1)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกความเชื่อมั่น ต้อง เกิดร่วมกับประธาน "ใครที่ขึ้นมาจากบางกอก" ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม

(56) หากทุกคนยังปล่อยให้ป่าถูกทำลาย ต่อไปเราต้องไม่เหลือทั้งป่า สัตว์ป่า หรือแม้แต่แหล่งน้ำอีกต่อไป

(กิณี 139 / ปัจจุบัน)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกความเชื่อมั่น ต้อง เกิดร่วมกับประธาน คือ "เรา" ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม

(57) คำว่า สีนะ หรือ สิงห์ ต้องเป็นคำเติมตั้งทรงพระดำริ เป็นนามศัพท์ สำหรับเรียกสัตว์อย่าง 1 คือ LION

(สาส์นสมเด็จ 29 /7-8 หน้า35)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกความเชื่อมั่น ต้อง เกิดร่วมกับประธาน คือ คำว่า " สีนะ หรือสิงห์ " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

(58)สะพานข้ามคลองที่มีกีดมีสะพานเหล็กเรือกำปั่นลอดได้ แต่ที่นี่ไม่มีเลย จะ เป็นด้วยไม่ต้องการ แลถ้าทำจะขึ้นก็เห็นที่จะต้องลงทุนมากกว่าคลองกีด

(ไกลบ้าน / หน้า 52)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกความเชื่อมั่น ต้อง เกิดร่วมกับประธาน คือ " การสร้างสะพาน " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

4.2.3.4. ผลการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำ ต้อง

ผลการวิเคราะห์ความหมายของคำ ต้อง ข้างต้น พบว่ามีความเป็นไปได้ว่าคำ ต้อง ได้กลายมาจากคำกริยากรรม ต้อง ที่มีความหมายว่า " รับการกระทบ หรือรับสัมผัส จากสิ่งหนึ่ง " มาเป็นคำช่วยหน้ากริยา โดยมีการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย 2 ลักษณะ อันได้แก่ การขยายความหมายแบบอุปลักษณะ และการขยายความหมายให้กว้างขึ้น

การเปลี่ยนแปลงในลักษณะแรก เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้กริยากรรม ต้อง สามารถเกิดร่วมกับประธานและกรรมที่มีความหมายหลากหลายมากขึ้น กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงลำดับแรก เมื่อยังเป็นคำกริยากรรม ต้อง คือการที่กริยากรรม ต้อง ขยายความหมายแบบอุปลักษณะ ทำให้การเกิดร่วมกับกรรมที่มีความหมายกว้างขึ้น จากกรรมที่มีความหมายเป็นเครื่องมือ ซึ่งเป็นรูปธรรม ขยายมาเกิดร่วมกับกรรมที่มีความหมายเป็นแหล่งของแรงกระทบด้วยได้ ซึ่งเป็นนามธรรม และขยายมาเกิดร่วมกับกรรมที่เป็นกริยาวิเศษณ์ มีความหมายแสดงการกระทำด้วยได้ในลำดับต่อมา

ส่วนการขยายความหมายแบบอุปลักษณะที่ทำให้เกิดร่วมกับประธานกว้างขึ้น จากประธานที่มีความหมายรูปธรรม มาเป็นประธานที่มีความหมายเป็นนามธรรม จะเกิดใน

ช่วงที่คำ ต้อง เปลี่ยนแปลงพัฒนาจากคำช่วยหน้ากริยาประเภทบอกการชี้แนะ มาเป็นคำช่วยหน้ากริยาประเภทบอกการคาดคะเน

การเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่สอง เป็นการที่คำ ต้อง เมื่อเป็นสกรรมกริยา จะจางความหมายของการเกิดร่วมกับ "เครื่องมือ" ขยายมาเป็น "แหล่งของแรงกระทบ" และขยายมาเป็น "การรับการกระทำ" ในที่สุด

การเปลี่ยนแปลงด้วยการขยายความหมายให้กว้างขึ้นนี้ จะยังไม่เกิดขึ้นกับความรู้สึกของผู้รับ กล่าวคือจะยังคง " ความรู้สึกไม่ตั้งใจ ไม่คาดหวัง และไม่พอใจ " อยู่ แต่จะขยายความหมายมาเป็นการกระทำที่อาจมีความรู้สึกหรือไม่มีความรู้สึกก็ได้ เมื่อพัฒนามาทำหน้าที่อย่างคำช่วยหน้ากริยา กล่าวคือ

คำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะ ต้อง อาจจะมี ความหมายแสดงทัศนคติ " ไม่ตั้งใจ ไม่คาดหวัง และไม่พอใจ " หรือไม่มีก็ได้ แต่คำช่วยหน้ากริยาบอกการคาดคะเน จะไม่มี ความหมายแสดงทัศนคติดังกล่าวอีกเลย

นอกจากนี้เมื่อคำ ต้อง เป็นคำช่วยหน้ากริยา จะขยายความหมายจากการรับแรงกระทบ หรือรับการกระทำโดยตรง ออกไปเป็นการรับแรงกระทบ หรือรับการกระทำที่ไม่ใช่การรับโดยตรง

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจจะแสดงภาพรวมได้ดังนี้

ต้อง	>	ต้อง	>	ต้อง	>	ต้อง	>	ต้อง
+กริยา		+กริยา		+กริยา		+คำช่วยหน้ากริยา		+คำช่วยหน้ากริยา
+นามวลี/_		+นามวลี/_		+นามวลี/_		+/_กริยาวลี		+/_กริยาวลี
+สิ่งมีชีวิต/_		+สิ่งมีชีวิต/_		+สิ่งมีชีวิต/_		+นามวลี/_		+นามวลี/_
+มนุษย์/_		+มนุษย์/_		+มนุษย์/_		±สิ่งมีชีวิต/_		±สิ่งมีชีวิต/_
+รูปธรรม/_		+รูปธรรม/_		+รูปธรรม/_		+รูปธรรม/_		±รูปธรรม/_
+ผู้รับ/_		+ผู้รับ/_		+ผู้รับ/_		+อรรถาณูเคราะห์		+อรรถาณูเคราะห์
+/_นามวลี		+/_นามวลี		+/_กริยาวลี		+บอกการชี้แนะ		+บอกการคาดคะเน
+/_รูปธรรม		+/_รูปธรรม						

4.2.4. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับคำ ได้

คำ ได้ นี้ จากการวิเคราะห์ในบทที่ 3 พบว่าทำหน้าที่ได้ทั้งอย่างกริยากรรม กริยาสกรรม และคำช่วยหน้ากริยา โดยมีความหมายแตกต่างกันดังนี้

4.2.4.1. ความหมายของกริยากรรม ได้

คำ ได้ เมื่อเป็นกริยากรรม มีความหมาย 1 ความหมาย ได้แก่ " สิ่งหนึ่งตก เป็นของผู้หนึ่ง "

คำ ได้ ในความหมายนี้ จากข้อมูลที่รวบรวมมาได้ พบว่าจะเกิดร่วมกับนามวลีที่ ทำหน้าที่ประธานที่มีความหมายเป็นรูปธรรม หรือนามธรรมก็ได้ ซึ่งแสดงได้ดังนี้

<u>ได้</u>	[+กริยา]
		+ ___ /บุพบท	
		+นามวลี / _	
		+รูปธรรม / _	

ตัวอย่างเช่น

(59) แลริชานันตาได้แก่พณหัวเจ้า

(จดหมายเหตุ 4 / อยุธยา หน้า 13)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม ได้ เกิดร่วมกับประธาน คือ " ริชานันตา " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต ซึ่งเป็นรูปธรรม

(60) บาบอันตด...สงมิให้ได้แก่ผู้บ่ชื่อ

(จารึกสุโขทัย 4 หน้า 40)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม ได้ เกิดร่วมกับประธาน คือ " บาบ " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

4.2.4.2. ความหมายของกริยาสกรรม ได้

คำ ได้ เมื่อเป็นคำกริยาสกรรม มีความหมายว่า "เอาหรือรับวัตถุธรรม หรือ สิ่งหนึ่งมาเป็นของตน ด้วยความสามารถ โอกาสและความต้องการ จากข้อมูลทีรวบรวมมาได้ พบว่า กริยาสกรรม ได้ นี้ เกิดร่วมกับประธานที่เป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรม และกรรมที่มีความหมายเป็นรูปธรรม หรือเป็นนามธรรมก็ได้ ซึ่งแสดงได้ดังนี้

ได้	
+	กริยา
+	นามวลี / _
+	สิ่งมีชีวิต / _
+	มนุษย์ / _
+	รูปธรรม / _
+	_ / นามวลี
+	_ / +รูปธรรม

ตัวอย่างเช่น

(61) กูได้หมากส้มหมากหวานอันใดกินอร่อยกินดี กูเอามาแก่พ่อกู

(จารึก 1 / สุโขทัย หน้า 8)

ในตัวอย่างนี้ กริยาสกรรม ได้ เกิดร่วมกับประธาน คือ "กู" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรม และกรรม คือ "หมากส้มหมากหวาน" ซึ่งเป็นรูปธรรม

(62) กูไปที่บ้านแม่เมือง ได้ช้างได้บัวไดนางได้เงินได้ทอง กูเอามาเวนแก่พ่อกู

(จารึก 1 / สุโขทัย หน้า 8)

ในตัวอย่างนี้ กริยาสกรรม ได้ เกิดร่วมกับประธานคือ "กู" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรม และกรรม คือ "ช้าง บัว นาง เงิน ทอง" ซึ่งเป็นรูปธรรม

(63) พระนเรศวรบรมราชาธิราชขบพิตรเป็นเจ้า ก็พาเอาเจ้าเมืองชุมเมืองคังคน
โทษขึ้นกราบบังคมทูลถวายพระเจ้าหงสาวดี แจ้งข้อราชการซึ่งได้ชัยชนะทุก
ประการ

(พงศาวดาร 1 /178)

ในตัวอย่างนี้ คำกริยาสกรรม ได้ เกิดร่วมกับประธาน คือ " พระนเรศวรบรม-
ราชาธิราชขบพิตรเป็นเจ้า " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรม และกรรม
คือ ชัยชนะ ซึ่งเป็นนามธรรม

เมื่อพิจารณาดูเงื่อนไขการเกิดร่วมกับประธาน พบว่าเกิดร่วมกับประธานที่เป็น
สิ่งมีชีวิต มนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรมเท่านั้น อันแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงทางความหมายที่
เกิดขึ้นยังไม่ส่งผลกระทบต่อเงื่อนไขการเกิดร่วมระหว่างกริยาสกรรม ได้ กับประธาน

แต่เมื่อพิจารณาดูความหมายของกรรมที่เกิดร่วมด้วยแล้ว จะเห็นการเปลี่ยน
แปลงทางความหมายเกิดขึ้น 2 ลักษณะ คือการขยายความหมายแบบอุปลักษณะและการ
ขยายความหมายให้กว้างขึ้น กล่าวคือ กริยาสกรรม ได้ จะเริ่มจากการเอาหรือรับสิ่งที่มีค่า
ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรมมาเป็นของตน ไปสู่สิ่งซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรมหรือ
นามธรรมก็ได้ แต่ยังคงมีค่าอยู่ และในที่สุดก็ขยายไปจนถึงการเอาหรือรับสิ่งซึ่งมีความ
หมายเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ และอาจจะมีค่าหรือไม่ก็ได้

กระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้อาจจะสรุปเป็นภาพรวมได้ดังนี้

ได้	>	ได้	>	ได้
+กริยา		+กริยา		+กริยา
+นามวลี/ _		+นามวลี/ _		+นามวลี/ _
+สิ่งมีชีวิต/ _		+สิ่งมีชีวิต/ _		+สิ่งมีชีวิต/ _
+มนุษย์/ _		+มนุษย์/ _		+มนุษย์/ _
+รูปธรรม/ _		+รูปธรรม/ _		+รูปธรรม/ _
+ _/นามวลี		+ _/นามวลี		+ _/นามวลี
+ _/ +รูปธรรม		+ _/ ± รูปธรรม		+ _/ ± รูปธรรม
+ _/ +มีค่า		+ _/ +มีค่า		+ _/ ± มีค่า

ข้อมูลที่ยกมาต่อไปนี้ในตัวอย่างที่ (64) - (74) จะแสดงให้เห็นขั้นตอนการ
เปลี่ยนแปลงทางความหมาย

การเกิดร่วมกันกรรมในระยะแรก

กิริยากรรม ได้ เกิดร่วมกับกรรมที่มีความหมายเป็นรูปธรรม ที่มีค่า หรือมีความสำคัญ ตัวอย่างเช่น

(64) กูได้หมากส้มหมากหวานอันใดกินอร่อยกินดี กูเอามาแก่พ่อกู

(จาริก 1 / สุโขทัย หน้า 1)

ในตัวอย่างนี้ กิริยากรรม ได้ เกิดร่วมกับประธานคือ "กู" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม และกรรม คือ "หมากส้มหมากหวานอันใดกินอร่อยกินดี" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต รูปธรรม และมีค่า

(65) กูไปหมู่บ้านท่าเมือง ได้ช้างได้บัวได้นางได้เงินได้ทอง กูเอามาเวนแก่พ่อกู

(จาริก 1 / สุโขทัย หน้า 1)

ในตัวอย่างนี้ กิริยากรรม ได้ เกิดร่วมกับประธานคือ "กู" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม และกรรม คือ "ช้าง บัว นาง เงิน ทอง" ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม และมีค่า

(66) พ่อขุนบางกลางหาวได้เมืองศรีสขณาสัย

(จาริก 6 / สุโขทัย หน้า 58)

ในตัวอย่างนี้ กิริยากรรม ได้ เกิดร่วมกับประธานคือ "พ่อขุนบางกลางหาว" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม และกรรม คือ "เมืองศรีสขณาสัย" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต รูปธรรม และมีค่า

(67) ทแกล้วทหารบุกรุกเข้าไป ญวนกระโดดน้ำหนี ได้เรือเครื่องศัตราวุธเป็นหลายแห่งหลายตำบล

(พงศาวดาร /1 หน้า 251)

ในตัวอย่างนี้ กิริยากรรม ได้ เกิดร่วมกับประธานคือ "ทหาร" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม และกรรม คือ "เรือเครื่องศัตราวุธ" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต รูปธรรมมีค่า

การเกิดร่วมกับกรรมในระยะที่สอง

กิริยากรรม ได้ เกิดร่วมกับกรรมที่มีความหมายเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้
ที่มีค่าหรือมีความสำคัญ ตัวอย่างเช่น

(68) พ่อขุนบางกลางหาวได้ชื่อศรีอินทราทิตย์

(จารึก 6 / สุโขทัย หน้า 58)

ในตัวอย่างนี้ กิริยากรรม ได้ เกิดร่วมกับประธาน คือ "พ่อขุนบางกลางหาว"
ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม และกรรม คือ "ชื่อศรีอินทราทิตย์" ซึ่ง
มีความหมายเป็นนามธรรม และมีค่า

(69) พระนเรศวรบรมราชาธิราชบพิตรเป็นเจ้า ก็พาเอาเจ้าเมืองชุมเมืองคังคน
โทษขึ้นกรณ บังคมทูลถวายพระเจ้าหงสาวดี แจ้งข้อราชการซึ่งได้ชัชชนะทุก
ประการ

(พงศาวดาร /3 หน้า 217)

ในตัวอย่างนี้ กิริยากรรม ได้ เกิดร่วมกับประธาน คือ "พระนเรศวรบรมราชา
ธิราชบพิตรเป็นเจ้า" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม และกรรม คือ ชัชชนะ ซึ่ง
มีความหมายเป็นนามธรรม และมีค่า

(70) กองทัพพระมหาอุปราชาไล่ติดตามไปได้ข้างมาเป็นอันมาก จับพลลาวได้
ประมาณร้อยเศษ แล้วก็ลงมาเฝ้าพระเจ้าหงสาวดีทูลซึ่งได้ชัชชนะ

(พงศาวดาร /4 หน้า 85)

ในตัวอย่างนี้ กิริยากรรม ได้ เกิดร่วมกับประธาน คือ "กองทัพพระมหาอุป
ราชา" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม และกรรม คือ "ชัชชนะ" ซึ่งมีความ
หมายเป็นนามธรรม และมีค่า

(71) อันว่าโยคาวจรผู้ได้โสดาผลแล้ว จะปรารถนาเอาสภิกาคามิผลนั้น ก็พึงเจริญวิปัสณากรรมฐาน เมื่อกามโรค พยาบาทอันหนายนั้นเสีย ด้วยเพลิงคือ อนาคามิมรรคญาณก็จะได้อนาคามิผล

(จดหมายเหตุ 1 / อรรถยา หน้า 33)

ในตัวอย่างนี้ กิริยาสกรรม ได้ เกิดร่วมกับประธาน คือ "โยคาวจร" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม และกรรม คือ "โสดาผล และ อนาคามิผล" ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม และมีค่า

การเกิดร่วมกันกรรมระยะที่สาม

กิริยาสกรรม ได้ เกิดร่วมกับกรรมที่มีความหมายเป็นรูปธรรม หรือนามธรรมก็ได้ ที่อาจจะมิต่ำหรือไม่มีค่าก็ได้ ตัวอย่างเช่น

(72) ห้ามอย่าให้ผู้รักษาเมืองผู้รั้งกรมการนายบ้าน... นำนายอากรขนอนตลาด เบิกเรียกเอาอากรค่าน้ำ สมภักษร หัวป่าค้ำที่ค่าน้ำเชิงเรือนตลาดห้อมีหัวของ ค้ำค่านับสารแลเก็บเรือยืมเรือแจวจังกุด กันเขียงถ่อพวย ช้างม้าโคกระบือ เครื่องอัญมณีของหมู่ไพร่หลวงไปให้ได้ความยากแค้นเดือดร้อนเป็นอันชาติทีเดียว

(จดหมายเหตุ 7/3 หน้า 23)

ในตัวอย่างนี้ กิริยาสกรรม ได้ เกิดร่วมกับประธาน คือ "ไพร่หลวง" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม และกรรม คือ "ความยากแค้นเดือดร้อน" ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม และไม่มีค่า

(73) ฝ่ายเขมรก็ต่อสู้อย่างกองทัพด้วยธนูหน้าไม้ ถูกไพร่ทหารในกองทัพอนุรักษ ภูธร 60 เศษ ท้าพระยาโกษา 20 เศษ แต่จะได้อันตรายลัมตายแต่สักคนหนึ่ง หามิได้

(จดหมายเหตุ 15/3 หน้า 4)

ในตัวอย่างนี้ กิริยาสกรรม ได้ เกิดร่วมกับประธาน คือ "ทหารเขมร" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม และกรรม คือ "อันตราย" ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม และไม่มีค่า

(74) ...และจึงกราบทูลซึ่งเหตุอันสมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้ากระทำประจานให้
ได้ความอภัยคเณศที่โพธิ์สามต้นนั้น

(พงศาวดาร / 1 หน้า 224)

ในตัวอย่างนี้ กริยาสกรรม ได้ เกิดร่วมกับประธานที่เป็นนามวลีรูป คือ " พระศรีสุพรรณมารีราช " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งที่มีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม และกรรม คือ " ความอภัยคเณศ " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม และไม่มีค่า

4.2.4.3. ความหมายของคำช่วยหน้ากริยา ได้

คำ ได้ เมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยา มีความหมาย 1 ความหมาย คือ แสดง
 อรรถาณูเคราะห์บอกโอกาส

คำช่วยหน้ากริยา ได้ มีความหมายบอกโอกาสนี้ จะแสดงให้เห็นการมีโอกาสได้
 กระทำในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว หรือหากเหตุการณ์ที่อ้างถึงในประโยคยังไม่เกิดขึ้นก็มี
 โอกาสจะเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน การเปลี่ยนแปลงทางความหมายที่เกิดขึ้นเมื่อเป็นคำช่วย
 หน้ากริยาในความหมายนี้มี 1 ลักษณะ คือการขยายความหมายให้กว้างขึ้น

คำ ช่วยหน้ากริยา ได้ นี้ จะขยายความหมายกว้างขึ้น จนสามารถเกิดร่วมกับ
 ประธานที่เป็นสิ่งมีชีวิต หรือไม่มีชีวิตก็ได้ ซึ่งเป็นรูปธรรม และขยายความหมายจาก การเอา
 มารับมาเป็นของตน มาเป็นการแสดงทัศนคติของผู้พูด โดยการแสดงทัศนคตินี้ยังคงความ
 หมายถึงความสามารถ และโอกาสอยู่ ส่วนความรู้สึกต้องการอาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ ซึ่ง
 แสดงได้ดังนี้

ได้

+ คำช่วยหน้ากริยา

+ ___/กริยาวลี

+นามวลี / ___

+สิ่งมีชีวิต / ___

+รูปธรรม / ___

+อรรถาณูเคราะห์

+บอกโอกาส

ตัวอย่างเช่น

(75) อันหนึ่งกูได้สร้างอารามพระเจ้ากิติ อันหนึ่งกูได้สร้างรูปพระพุทธเจ้าด้วย
คำด้วยเงินด้วยทองสัมฤทธิ์ด้วยดีบุกด้วยหินศิลาทั้งหลายนี้ก็ดี ขอจงได้เป็น
พระเจ้าองค์หนึ่งในอนาคตกาล

(จาริก 6 / สุโขทัย หน้า 34)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกโอกาส ได้ เกิดร่วมกับประธาน คือ "กู" ซึ่ง
มีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม

(76) เขาอันนี้ชื่อสมณญูปรรพต ...เรียกชื่อคังอัน เพื่อไปทิมพีเอารอยตีนพระ
พุทธเจ้าเราอันเหยียบเหนือจอมเขาสมณญูปรรพต .. ในลังกาทวีปพูนมา
ประดิษฐ์ไว้เหนือจอมเขาอันนี้แล้วให้คนทั้งหลายได้เห็นรอยฝ่าตีนพระพุทธเป็น
เจ้าเรา

(จาริก 7 / สุโขทัย หน้า 52)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกโอกาส ได้ เกิดร่วมกับประธาน คือ "คนทั้ง
หลาย" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม

(77) แดพระที่นั่ง พระตำหนักที่เสด็จจะอยู่สิงโตชำรุดหักพังแผ่นรั้วลาด แดคสอง
มัน ชาวที่ได้สั่งเสียดูแล้วกล่าวให้เจ้าพนักงานทำ

(จดหมายเหตุ 6 / อยุธยา หน้า 88)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกโอกาส ได้ เกิดร่วมกับประธาน คือ "ชาวที่"
ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม

(78) ให้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ อย่าให้มีความผิดสิ่งหนึ่งสิ่งใดเลย พระ
หลวงขุนหมื่นเขมรจะได้มีชีวิตสืบไป จะได้ทำสงครามมิได้ก่ล่วงแก่ญวนเลย

(จดหมายเหตุ 56 / 3 หน้า 179)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกโอกาส ได้ เกิดร่วมกับประธาน คือ "พระ
หลวงขุนหมื่นเขมร" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม

(79) ถ้าถึงเทศกาลทำนาให้ตักเดือนกล่าวแก่อาณาประชาราษฎร์ให้ชักชวนกัน
ทำให้นาจะเต็มภูมิให้ได้ผลิตเมล็ดข้าวจงมาก จะได้เป็นกำลังราชการ

(จดหมายเหตุ 23 / 2 หน้า 56)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกโอกาส ได้ เกิดร่วมกับประธาน คือ " เมล็ด
ข้าว " ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม

(80) ถ้าลูกค้าฝ่ายเมืองไทยก็ดี เมืองอังกฤษก็ดี จะไปซื้อชาย ณ เมืองมังกลา
แลหัวเมืองขึ้นแก่อังกฤษจะไม่ซื้อชาย ณ กรุงไทย แลหัวเมืองขึ้นแก่กรุงไทย ให้
ลูกค้าเสียค่าธรรมเนียมค้าชาย ให้ตามอย่างธรรมเนียมบ้านเมือง 2 ฝ่าย ให้
ลูกค้าแลไพร่พลเมืองได้ซื้อชายของในเมืองนั้น

(จดหมายเหตุ 23 / 3 หน้า 56)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกโอกาส ได้ เกิดร่วมกับประธาน คือ " ลูกค้า
แลไพร่พลเมือง " ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ รูปธรรม

4.2.4.4. สรุปผลการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำ ได้

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำ ได้ ชำงตัน พบว่ามีความเป็นไปได้ว่าคำ
ได้ กลายจากกริยากรรม ที่มีความหมายว่า " รับมาเอามาเป็นของตน " มาเป็นคำช่วยหน้า
กริยาแสดงอรรถาณูเคราะห์ประเภทบอกโอกาส โดยมีการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย 2
ลักษณะ อันได้แก่ การขยายความหมายแบบอุปลักษณะ และการขยายความหมายให้กว้าง
ขึ้น

ลักษณะแรกคือ คำกริยากรรม ได้ จะมีการเปลี่ยนแปลงความหมายแบบอุป
ลักษณะ โดยขยายการเกิดร่วมกับกรรมที่มีความหมายรูปธรรมอย่างเดียว มาเป็นนามธรรม
ด้วยได้ แต่สำหรับการเกิดร่วมกับประธานของคำกริยากรรม ได้ นี้ แม้เมื่อพัฒนามาทำ
หน้าที่อย่างคำช่วยหน้ากริยาแล้ว จะยังคงเกิดร่วมกับประธานที่มีความหมายเป็นรูปธรรม
เช่นเดิม เพียงแต่ขยายความหมายประธานจากสิ่งมีชีวิตเท่านั้น มาเป็นสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิต
ก็ได้

ลักษณะที่สอง คำ ได้ เปลี่ยนแปลงความหมายประจำคำของคำ โดยการขยาย
ความหมายจาก " เอาหรือรับสิ่งหนึ่งที่มีค่ามาเป็นของตน ด้วยความสามารถ โอกาส และ

ความต้องการ " มาเป็น " การเอาหรือรับสิ่งหนึ่งที่มีค่าหรือไม่มีค่าก็ได้มาเป็นของตนด้วยความสามารถ และโอกาส ส่วนความต้องการอาจจะมีหรือไม่ก็ได้ " จนในที่สุดขยายความหมายไปเป็นการแสดง ทักษะของผู้พูดว่า " มีโอกาสกระทำด้วยความสามารถที่มี อาจจะมีความรู้ถึงต้องการหรือไม่ก็ได้ " ซึ่งการกระทำ หรือเหตุการณ์ดังกล่าวนั้นอาจเกิดขึ้นแล้ว หรือยังไม่เกิดขึ้นก็ได้ อาจแสดงได้ดังนี้

ได้	>	ได้	>	ได้	>	ได้
+กริยา		+กริยา		+กริยา		+คำช่วยหน้ากริยา
+นามวลี/_		+นามวลี/_		+นามวลี/_		+_/กริยาวลี
+สิ่งมีชีวิต/_		+สิ่งมีชีวิต/_		+สิ่งมีชีวิต/_		+นามวลี/_
+มนุษย์/_		+มนุษย์/_		+มนุษย์/_		+สิ่งมีชีวิต/_
+รูปธรรม/_		+รูปธรรม/_		+รูปธรรม/_		+รูปธรรม/_
+_/นามวลี		+_/นามวลี		+_/นามวลี		
+_/+รูปธรรม		+_/+รูปธรรม		+_/+รูปธรรม		
+_/+มีค่า		+_/+มีค่า		+_/+มีค่า		

4.2.5. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับคำ หน้าที่

คำ หน้าที่ นี้ จากการวิเคราะห์ในบทที่ 3 พบว่าทำหน้าที่อย่างคำกริยากรรมนำเสนอ และอย่างคำช่วยหน้ากริยา

4.2.5.1. ความหมายของกริยากรรมนำเสนอ หน้าที่

คำ หน้าที่ เมื่อเป็นกริยากรรมนำเสนอ มีความหมายแสดงทักษะของผู้พูด 2 ความหมาย คือ " เป็นการดีที่ " " พิเศษตรงที่ " และ " มีความเป็นไปได้ที่ "

คำ หน้าที่ เมื่อเป็นกริยากรรมนำเสนอ มีความหมายว่า " เป็นการดีที่ หรือพิเศษตรงที่ " นี้ จะใช้เพื่อแสดงการชี้แนะให้กระทำ โดยเหตุการณ์ที่กระทำจะมีคุณสมบัติทางความหมายเป็นนามธรรม

ส่วนกริยากรรมนำเสนอ น้ำ ในความหมายว่า " มีความเป็นไปได้ที่ " จะใช้เพื่อแสดงการคาดคะเนเหตุการณ์ที่ข้างถึง มีความหมายเป็นนามธรรมเช่นกัน กริยากรรม น้ำ ทั้งสองความหมายนี้แสดงความหมายและเงื่อนไขการเกิดร่วมได้ดังนี้

น้ำ
<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center; justify-content: center;"> <div style="margin-bottom: 5px;">+กริยา</div> <div style="margin-bottom: 5px;">+_นามานุประโยค</div> <div style="margin-bottom: 5px;">-อุปสรรม</div> </div>

ตัวอย่างเช่น

(81) การเป็นเช่นนี้จึงเห็นว่าน้ำที่จะต้องยกพระเทพราชแสนยาขึ้นเป็นตำแหน่งพิเศษเสมออย่างผู้ช่วยข้าหลวงเทศาภิบาล ย้ายพระจินดารักษ์มาเป็นข้าหลวงมหาดไทย

(จดหมายเหตุ 1 /5 หน้า 35)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรมนำเสนอ น้ำ มีความหมายว่า " เป็นการดีที่ พิเศษตรงที่ " เกิดร่วมกับประธานที่เป็นนามานุประโยค คือ ที่จะต้องยกพระเทพราชแสนยาขึ้นเป็นตำแหน่งพิเศษเสมออย่างผู้ช่วยข้าหลวงเทศาภิบาล ย้ายพระจินดารักษ์มาเป็นข้าหลวงมหาดไทย ซึ่งเป็นนามธรรม

(82) เมื่อตริตrongดูถึงการที่จะแก้ไขเห็นว่าถ้าจะย้ายพระจินดารักษ์ไปในเวลานี้ น้ำที่เจ้าพระยาสุรพันธ์จะได้รับความเดือดร้อนมาก

(จดหมายเหตุ 1 /5 หน้า 35)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรมนำเสนอ น้ำ มีความหมายว่า " เป็นไปได้ที่ " เกิดร่วมกับประธานที่เป็นนามานุประโยค คือ (ที่)เจ้าพระยาสุรพันธ์จะได้รับความเดือดร้อนมาก ซึ่งเป็นนามธรรม

(83) แต่ประเพณีทาสเป็นของมีสืบเนื่องมาแต่โบราณ คนทั้งหลายทุกชั้น
บรรดาศักดิ์ได้คุ้นเคย และมีประโยชน์ทรัพย์สินสมบัติเกี่ยวเนื่องอยู่ในวิถีทาสโดย
มาก จะเลิกถอนเสียทันทีก็ หนักที่จะเกิดความลำบากในชุมชนทั้งหลายได้
มากอยู่ การเลิกทาสสมควรจะต้องผ่อนผันเลิกผ่อนไปตามควรแก่การ

(ประกาศ 2/5 หน้า 1)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรมนำเสนอ หนัก มีความหมายว่า " เป็นไปได้ที่ " เกิดร่วม
กับประธานที่เป็นนามานุประโยค คือ ที่เกิดความลำบากในชุมชนทั้งหลายได้มากอยู่ ซึ่ง
เป็นนามธรรม

4.2.1.5.2. ความหมายของคำช่วยหน้ากริยา หนัก

คำ หนัก เมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยา มีความหมาย 2 ความหมายเช่นเดียวกับเมื่อ
เป็นกริยากรรมนำเสนอ คือ มีความหมายแสดงอรรถาณูเคราะห์ประเภทบอกการชี้แนะ
และ ประเภทบอกการคาดคะเน

คำช่วยหน้ากริยา หนัก ที่แสดงอรรถาณูเคราะห์ทั้ง 2 ประเภทนี้มีความหมายเช่น
เดียวกับกริยากรรมนำเสนอ หนัก คือ คำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะ มีความหมายว่า
" เป็นการดีที่ หรือ พิเศษตรงที่ " ส่วนคำช่วยหน้ากริยาบอกการคาดคะเน มีความหมายว่า
" เป็นไปได้ที่ "

ความแตกต่างระหว่างคำ หนัก เมื่อเป็นกริยากรรมนำเสนอ กับคำ หนัก เมื่อเป็น
คำช่วยหน้ากริยาอยู่ตรงที่อกรรมกริยานำเสนอ หนัก จะปรากฏอยู่ต้นประโยค ในขณะที่คำ
ช่วยหน้ากริยา หนัก จะปรากฏอยู่หน้ากริยา ความแตกต่างดังกล่าวนี้เป็นผลมาจากการย้ายที่
ประธานที่เป็นนามานุประโยคขึ้นไปไว้หน้ากริยากรรมนำเสนอ ทำให้ หนัก มีตำแหน่งอยู่หน้า
กริยาวลี ซึ่งเป็นตำแหน่งเดียวกับคำช่วยหน้ากริยา แล้วดูข้อความแสดงไวยากรณ์
ชนิดอรรถาณูเคราะห์ของคำช่วยหน้ากริยาไป ทำให้ หนัก กลายเป็นคำช่วยหน้ากริยา (ดูราย
ละเอียดในงานวิจัยของเพียรศิริ เอกนิยม (1987))

เมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะจะเกิดร่วมกับนามวลีที่ทำหน้าที่
ประธานที่มีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรม ซึ่งแสดงได้ดังนี้

หน้า
 + คำช่วยหน้ากริยา
 + ___/กริยาวลี
 + นามวลี/___
 + รูปสรรพนาม/___
 + อรรถาภิธานศัพท์
 + บทกวีที่แน่

ตัวอย่างเช่น

(84) สำหรับประเทศเพื่อนบ้านของไทย มาเลเซียคือจุดหมายที่ไม่ไกลนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อปี 1994 เป็นปีที่ท่องเที่ยวมาเลเซีย จึงน่าจะหาโอกาสไปเยี่ยมเยียนมาเลเซียสักครั้ง

(ก็นรี 85 / ปัจจุบัน)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะ หน้า เกิดร่วมกับประธานที่เป็นนามวลีลดรูป คือ " ท่านผู้อ่าน " ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ รูปสรรพนาม

(85) จากนั้นท่านน่าจะลองขึ้นดอยไปเที่ยวโครงการหลวงดูสักครั้ง ดอกไม้เมืองเหนือ และผลไม้เมืองหนาวรอท่านอยู่แล้ว

(ก็นรี 132 / ปัจจุบัน)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการชี้แนะ หน้า เกิดร่วมกับประธาน คือ " ท่าน " ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ รูปสรรพนาม

ส่วนคำช่วยหน้ากริยาอรรถาภิธานศัพท์บอกการคาดคะเน หน้า เกิดร่วมกับนามหรือนามวลีที่ทำหน้าที่ประธานที่มีความหมายเป็นรูปสรรพนามหรือนามธรรมก็ได้ ซึ่งแสดงได้ดังนี้

หน้า
+คำช่วยหน้ากริยา
+___/กริยาวลี
+นามวลี / ___
+รูปสรรพนาม / ___
+อรรถาณูเคราะห์
+นอกการคาดคะเน

ตัวอย่างเช่น

(86) วัดเขินต๋มาติในนั้นเป็นวัดร้างเหมือนกัน เดียวนี้เขาใช้มีวเขียน ยังมีรูปเขียนดีแต่จะเล่าถึงรูปเขียนหน้าจะโดนกับที่หม่อมมนเรนทร์เล่าจึงของคเสีย
(โกลบ้าน / 5 หน้า 25)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยานอกการคาดคะเน หน้า เกิดร่วมกับประธาน " การเล่าเรื่องรูปเขียน " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

(87) คำว่า สีนะ หรือ สิงห์ ต้องเป็นคำเติมตั้งทรงพระดำริ เป็นนามศัพท์สำหรับเรียกสัตว์อย่าง 1 คือ lion คำว่า ราชสีห์ และ สีนะราช เป็นคำประกอบขึ้นเมื่อภายหลัง หม่อมฉันก็เห็นว่าหน้าจะหมายความต่างกัน ราชสีห์อาจจะตั้งใจหมายความวาสีนะ ตัวที่เป็นนายฝูง คำว่า สีนะราช อาจจะใช้เป็นคำเชิดเกียรติพระราชา

(ลานสนมเด็จพระเจ้า 29 / 7-8 หน้า 35)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยานอกการคาดคะเน หน้า เกิดร่วมกับประธาน " คำว่า ราชสีห์ และ สีนะราช " ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

(88) ตะโพน หน้าจะเป็นของประดิษฐ์ขึ้น หรือเอามาเข้าปีพาทย์เล่นละครใช้แทนโทนต่อภายหลัง แต่เมื่อใช้ตะโพนทำปีพาทย์เล่นละครแทนโทนแล้ว โทนเลยลืมนไป

(ลานสนมเด็จพระเจ้า 29 / 7-8 หน้า 56)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยานอกการคาดคะเน หน้า เกิดร่วมกับประธาน

"ตะโพน" ซึ่งมีความหมายเป็นสิ่งไม่มีชีวิต รูปธรรม

4.2.5.3. สรุปผลการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำ หน้า

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำ หน้า ข้างต้น ผู้วิจัยพบว่ามีความเป็นไปได้ว่าคำ หน้า ได้กลายมาจากคำกริยากรรมนำเสนอ มาเป็นคำช่วยหน้ากริยา อันเป็นผลมาจากการย้ายประธานไปอยู่ต้นประโยค แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายในลักษณะการดูดซับความหมาย ทำให้กลายเป็นคำช่วยหน้ากริยาไปในที่สุด ซึ่งแสดงได้ดังนี้

หน้า	>	หน้า	>	หน้า
+กริยา		+คำช่วยหน้ากริยา		+คำช่วยหน้ากริยา
+_/นามานุประโยค		+_/กริยาวลี		+_/กริยาวลี
-รูปธรรม		+นามวลี/_		+นามวลี/_
		+สิ่งมีชีวิต/_		+สิ่งมีชีวิต/_
		+รูปธรรม/_		+รูปธรรม/_
		+อรรถานุเคราะห์		+อรรถานุเคราะห์
		+บอกการชี้แนะ		+บอกการคาดคะเน

4.2.6. การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับคำ อาจ

คำ อาจ นี้ จากการวิเคราะห์ในบทที่ 3 พบว่าทำหน้าที่ได้ทั้งอย่างคำกริยากรรม กริยากรรมนำเสนอ กริยากรรม และอย่างคำช่วยหน้ากริยา

4.2.6.1. ความหมายของกริยากรรม อาจ

คำ อาจ เมื่อเป็นกริยากรรม มีความหมาย 2 ความหมาย คือ "กล้า" และ "สามารถ"

คำกริยากรรม อาจ ที่มีความหมายว่า "กล้า" นี้ถือว่าเป็นความสามารถเฉพาะทางจิตใจ ในข้อมูลที่รวบรวมมาได้พบว่า จะเกิดร่วมกับประธานที่มีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต มนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรม ซึ่งแสดงได้ดังนี้

๑๑๑ +กริยา +นามวลี/___ +สิ่งมีชีวิต/___ +มนุษย์/___ +รูปธรรม/___

ตัวอย่างเช่น

(89) นายพันเทพรักษาและนายพันสุริยามาตย์และอำแดงคำทอง และอำแดง
คำแก้วบใจบาปราบใจมัว หัวใจอาจในสุจริต วิลาสิตศรีทรา ปลงมหาคาม
บริเวณแด่พระมหาเถรานุเถรวินวันวาสี

(จารึก 28/ สุโขทัย หน้า 205)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม อาจ อยู่หน้าบุพบทวลี เกิดร่วมกับประธาน คือ " นาย
พันเทพรักษาและนายพันสุริยามาตย์และอำแดงคำทอง และอำแดงคำแก้ว " ซึ่งมีความหมาย
เป็นมนุษย์ รูปธรรม

(90) แลเมื่อมัจจุราชมาถึงแล้วนั้น ญาติวงษาทั้งหลายนั้นมิอาจ เพื่อจะเป็นที่พึ่ง
และจะห้ามมัจจุราชด้วยอุบายอันหนึ่งอันใดหามิได้เลย

(จดหมายเหตุ 1 / ออยุธยา หน้า 40)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม อาจ อยู่หน้าวิเศษณานุประโยค เกิดร่วมกับ
ประธาน คือ " ญาติวงษา " ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ รูปธรรม

คำกริยากรรม อาจ ที่มีความหมายว่า " สามารถ " ซึ่งเป็นความสามารถทั่วไป
ในข้อมูลที่รวบรวมมาได้พบว่า เกิดร่วมกับประธานที่มีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต หรือไม่มีชีวิต
ก็ได้ แต่ต้องมีผลกำลัง เป็นรูปธรรม ซึ่งแสดงได้ดังนี้

อาจ
+กริยา
+นามวลี/
+สิ่งมีชีวิต/
+รูปธรรม/
+มีพลัง/

ตัวอย่าง

(91) แลนายเขมผู้หมั่นสันต์คชลาดอาจสามารถเพื่อจะนำสำภาภตรา คือพระ
บวรอาตมาพระองค์ผู้ประเสริฐให้เสด็จพระราชดำเนินข้ามสมุทรสาครอรรณพ
สงสาร

(จดหมายเหตุ 1 / ออยุธยา หน้า 40)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม อาจ ที่อยู่หน้าวิเศษณานุประโยค เกิดร่วมกับ
ประธาน คือ "นายเขม" ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ รูปธรรม

(92) อันว่าสำภาลำไคมีกวางอันหมั่นคงสามารถ สำภาลำนั้นก็จะอาจเพื่อ
จะทนทานกำลังระลอกในท้องทะเลนั้นได้

(จดหมายเหตุ 1 / ออยุธยา หน้า 40)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม อาจ ที่อยู่หน้าวิเศษณานุประโยค เกิดร่วมกับ
ประธาน คือ "สำภา" ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม

4.2.6.2. ความหมายของกริยากรรมนำเสนอ อาจ

คำ อาจ เมื่อเป็นกริยากรรมนำเสนอ มีความหมายว่า "กล้า" อยู่หน้านามานุ
ประโยคที่ทำหน้าที่ประธาน มีความหมายเป็นเหตุการณ์ ซึ่งเป็นนามธรรม ซึ่งแสดงได้ดังนี้

<p>๑๑๑</p> <p>+กริยา</p> <p>+_/นามานุประโยค</p> <p>-รูปธรรม</p>

ตัวอย่างเช่น

(93)แล้วพระเจ้าอยู่หัวตรัสว่านักสูโท นักสูทันนี้ เราจะขอไปเลี้ยงเป็นโอรส
 พญาละแวกมี๑๑๑ที่จะขัดได้ ก็โดยบัญชาพระเจ้าอยู่หัว

(พงศาวดาร 1 หน้า 35)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรมนำเสนอ ๑๑๑ เกิดร่วมกับนามานุประโยคที่ทำหน้าที่
 ประธาน คือ "(ที่) จะขัดได้" ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

(94) ...แล้วทรงพระดำริเห็นว่า แต่กำลังย้ายลาวเมืองลุ่มลักนั้นหา๑๑๑ที่จะลง
 มาตั้งรับรบพุ่งถึงบ้านนายมไม่ ศิร้ายจะเป็นฮ้ายราชวงษาเมืองเวียงจันจะมา
 กฏหลัง

(จดหมายเหตุ 7/ 3 หน้า 18)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรมนำเสนอ ๑๑๑ เกิดร่วมกับนามานุประโยคที่ทำหน้าที่
 ประธาน คือ "(ที่) จะลงมาตั้งรับรบพุ่งถึงบ้านนายมไม่" ซึ่งมีความหมายเป็นนามธรรม

4.2.6.3. ความหมายของกริยากรรม ๑๑๑

คำ ๑๑๑ เมื่อเป็นกริยากรรม มีความหมาย 2 ความหมาย คือ "กล้า" และ "สามารถ"

คำกริยากรรม ๑๑๑ ที่มีความหมายว่า "กล้า" นี้ จะมีความสามารถเฉพาะ
 ทางจิตใจ ในข้อมูลที่รวบรวมมาได้ จะเกิดร่วมกับประธานที่มีความหมายเป็นสิ่งมีชีวิต
 มนุษย์ ซึ่งเป็นรูปธรรม ซึ่งแสดงได้ดังนี้

๑๑๑

+กริยา
+ ___/กริยาวลี
+นามวลี/___
+สิ่งมีชีวิต/___
+มนุษย์/___
+รูปธรรม/___

ตัวอย่างเช่น

(95) สมเด็จพระนเรศวรเป็นเจ้า ก็ทรงพระแสงปืนนกลับยาวกว่าคืบยังไปต้อง
สุระกามาตกจากคอข้างตาย รั้พลรามัญทั้งนั้นเห็นเป็นอัศจรรย์ ด้วยแม่น้ำนั้น
กว้างเหลือกำลังปืนก็กลัวพระเดชเดชาานุภาพ และพระมหาอุปราชามิอาจจะ
ตามมาได้ก็เลิกทัพกลับไป

(พงศาวดาร / 1 หน้า 178)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม ๑๑๑ อยู่หน้ากริยาวลีที่ทำหน้าที่กรรม และเกิดร่วม
กับประธาน คือ " พระมหาอุปราชา " ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ รูปธรรม

(96) พระยาพระเชมรทั้งปวงว่าแต่ก่อนมีหนังสือเจ้าเวียดนามลงมาครั้งไร ก็ไป
พร้อมกันฟังหนังสือที่ศาลากลางเมืองทุกครั้ง ครั้งนี้เองจะให้หาพระยาพระเชมร
เข้ามาฟังหนังสือรับสั่งในค่าย พระยาพระเชมรกลัวไม่อาจเข้ามา

(จดหมายเหตุ 72 /3 หน้า 83)

ในตัวอย่างนี้ กริยากรรม ๑๑๑ อยู่หน้ากริยาวลีที่ทำหน้าที่กรรม และเกิดร่วม
กับประธาน คือ " พระยาพระเชมร " ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ รูปธรรม

เมื่อกริยากรรม ๑๑๑ มีความหมายว่า " สามารถ " จะขยายความหมายที่
เฉพาะเจาะจงความสามารถ ว่าเป็นความสามารถทางจิตใจ ออกไปเป็นความสามารถโดย
ทั่วไป และจากข้อมูลที่รวบรวมมาได้พบว่า กริยากรรม ๑๑๑ ในความหมายนี้ เกิดร่วมกับ
ประธานที่เป็นสิ่งมีชีวิต หรือไม่มีชีวิตก็ได้ แต่ต้องมีผละกำลัง ซึ่งเป็นรูปธรรม ซึ่งแสดงได้
ดังนี้

๑๑๑

+กริยา
+_/กริยาวลี
+นามวลี/___
+สิ่งมีชีวิต / ___
+รูปธรรม / ___
+มีพลัง/___

ตัวอย่างเช่น

(97) พ่อขุนรามคำแหงนั้นหาเป็นครูอาจารย์สั่งสอนไทยทั้งหลายให้รู้บุญรู้ธรรม
แท้แต่คนอันมีในเมืองไทยด้วยรู้หลัก อาจปราบฝูงช้างเล็กด้วยแก้วด้วยหาญ
ด้วยแคะด้วยแรงหากคนจักเสมอมิได้

(จารึก 1 / สุโขทัย หน้า 1)

ในตัวอย่างนี้ กริยาสกรรม อาจ อยู่หน้ากริยาวลีที่ทำหน้าที่กรรม เกิดร่วมกับ
ประธาน คือ "พ่อขุนรามคำแหง" ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ รูปธรรม

(98) เราบิมีอาจกระทำสรรพอุบัติทรพานตรายแต่เจ้าพระยา

(จารึก 6 / สุโขทัย หน้า 59)

ในตัวอย่างนี้ กริยาสกรรม อาจ อยู่หน้ากริยาวลี เกิดร่วมกับประธาน คือ
"เรา" ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ รูปธรรม

(99) อันลักษณะอย่างมหาบพิตรนี้ในตำราว่าองอาจอุจนิทานพระบรมโพธิสัตว์
เสวยพระชาติเป็นกระแตอาจสามารถจะวิดน้ำในพระมหาสมุทรให้แห้ง

(พงศาวดาร / 1 หน้า 122)

ในตัวอย่างนี้ กริยาสกรรม อาจ อยู่หน้ากริยาวลี เกิดร่วมกับประธาน คือ
"กระแต" ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม

(100) อันว่าสำเนาอันหากงวานมิได้นั้น มิอาจจะทนทานกำลังระลอกในท้องทะเลนั้นได้ แลมิอาจจะข้ามทะเลไปได้ ก็จะต้องทำลายในทะเลนั้น

(จดหมายเหตุ 1/ ออยุธยา หน้า 44)

ในตัวอย่างนี้ กิริยากรรม อาจ อยู่หน้ากริยาวลี เกิดร่วมกับประธาน คือ "สำเนา" ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม

4.2.6.4. ความหมายของคำช่วยหน้ากริยา อาจ

คำ อาจ เมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยา มีความหมาย 2 ความหมาย คือ แสดง อรรถาณูเคราะห์ประเภทบอกโอกาส และประเภทบอกการคาดคะเน

คำช่วยหน้ากริยา อาจ ที่มีความหมายบอกโอกาสนี้ จะแสดงให้เห็นการมี โอกาสจะได้กระทำในเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้นอย่างแน่นอน การเปลี่ยนแปลงทางความหมายที่เกิดขึ้นเมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยาในความหมายนี้ มี 1 ลักษณะ คือการขยายความหมายให้กว้างขึ้น

คำ ช่วยหน้ากริยา อาจ นี้ จะขยายความหมายของเหตุการณ์จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว เมื่อครั้งเป็นกริยา มาเป็นเหตุการณ์ที่ยังไม่เกิดขึ้นแต่มีโอกาสเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น และจากข้อมูลที่รวบรวมมาได้พบว่า ยังคงเกิดร่วมกับประธานที่มีความหมายเป็นรูปธรรมเช่นเดิม ซึ่งแสดงได้ดังนี้

อาจ

+ คำช่วยหน้ากริยา

+ ___/กริยาวลี

+นามวลี/___

+สิ่งมีชีวิต/___

+รูปธรรม/___

+อรรถาณูเคราะห์

+บอกโอกาส

ตัวอย่างเช่น

(101) โดยแสงเดือนส่องลงมาระหว่างต้นไม้ พี่อาจแลเห็นหนทางได้

(สภาวตี / 6 หน้า 28)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกโอกาส อาจ เกิดร่วมกับประธาน คือ " พี่ " ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ ภูษรรณ

(102) เรื่องการเงินทองมีคนกล่าวอยู่แล้วว่าข้ารู้มากนั้ก มีเสียงเหมือนหนึ่งว่า ข้าอาจสี่ข้าเลือกภวียนหนึ่งให้เป็นข้าสารภวียนบันก็ได้

(จางวางหรั / 6 หน้า 20)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกโอกาส อาจ เกิดร่วมกับประธาน คือ " ข้า " ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ ภูษรรณ

(103) อ่านหนังสือพิมพ์ข้างไทย เขาลงข่าวว่าที่บ้านนอกอดข้าวกัน มีแม่ลูกเอารามาต้มกินแล้วก็ตายไปด้วยกัน ออกไม่เชื่อ ข้ายังคิดว่าในเมืองไทยจะมีทุกภิกษกัยไม่ได้ด้วย เพราะคนเมืองเรายังมีน้อย พื้นที่ว่างเปล่าอันไม่มีเจ้าของ หวงแหนยังมีมาก คนที่อดอาจจะไปหาอะไรกินแทนข้าวได้ในที่อื่นว่างเปล่าอยู่นั้น

(สาส์นสมเด็จ 30 / 7-8 หน้า 70)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกโอกาส อาจ เกิดร่วมกับประธาน คือ " คนที่อด " ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ ภูษรรณ

(104) หากผู้โดยสารต้องการเดินทางต่อไปยังจังหวัดๆอื่นฯเพิ่มขึ้นอีก จะเสียค่าโดยสารเพียงเส้นทางละ เหวียน แต่ไม่เกิน เส้นทาง ทั้งนี้ผู้ซื้อบัตรโดยสารจะต้องสำรองที่นั่งสำหรับเส้นทางแรกก่อนเดินทางมาถึงประเทศไทย ส่วนเส้นทางต่อไปอาจขอสำรองที่นั่งภายหลังได้

(กินรี 50/ ปัจจุบัน)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกโอกาส อาจ เกิดร่วมกับประธาน คือ " ผู้โดยสาร " ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ ภูษรรณ

(105) จากนั้นขอนำท่านไปเที่ยวแดนอิสาน เลียบฝั่งโขง และไปสัมผัสความ
กลมกลืนแห่งประติมากรรม และธรรมชาติที่สวนศิลป์มีชัยมัยอินช้อย นอก
จากนี้ท่านอาจใช้บริการของการบินไทยไปเที่ยวกรุงเทพฯ เพื่อชมเมืองเก่า
(กิณี 9 / ปัจจุบัน)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกโอกาส อาจ เกิดร่วมกับประธาน คือ "ท่าน"
ซึ่งมีความหมายเป็นมนุษย์ ภูธรกรรม

คำช่วยหน้ากริยา อาจ มีความหมายบอกการคาดคะเนนี้ จะแสดงทัศนะของผู้
พูดที่คาดว่าเหตุการณ์ที่อ้างถึงมีความน่าจะเป็นที่จะเกิดขึ้น หรือเป็นไปได้ การเปลี่ยนแปลง
ทางความหมายที่เกิดขึ้นเมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยาในความหมายนี้ มี 2 ลักษณะ คือการ
ขยายความหมายแบบอุปลักษณะ และการขยายความหมายให้กว้างขึ้น

เมื่อคำ อาจ เป็นคำช่วยหน้ากริยาในความหมายนี้ จะขยายความหมายแบบอุป
ลักษณะ ทำให้เกิดร่วมกับประธานที่มีความหมายเป็นนามธรรมด้วยได้ และขยายความหมาย
จากความหมายที่แสดงความสามารถ และทัศนะที่บอกโอกาส มาเป็นทัศนะบอกการคาด
คะเนความน่าจะเป็น แต่คำช่วยหน้ากริยา อาจ ในความหมายนี้ยังคงบริบทเหตุการณ์ที่ยังไม่
เกิดขึ้นจริงอยู่เช่นเดิม ซึ่งแสดงได้ดังนี้

อาจ

+คำช่วยหน้ากริยา

+ /กริยาวลี

+นามวลี/

+ภูธรกรรม/

+อรรถาณูเคราะห์

+บอกการคาดคะเน

ตัวอย่างเช่น

(106) คลองนี้ยาวเพียง 3 เส้น ชุดที่เหนือวัดทองปู้ชกสายน้ำแถวป่าสักมาลง
คลองทรายออกได้บ้านข้าหลวงเทศาภิบาล ถ้าสำเร็จได้ดังคาดอาจจะผ่อนสาย
น้ำวนหน้าวังจันทร์ให้น้อยลงจนตลิ่งไม่พังหรือพังแม้แต่น้อยได้

(จดหมายเหตุ 1 / 5 หน้า 2)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการคาดคะเน อาจ เกิดร่วมกับประธาน คือ คลอง ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม

(107) ถ้าเสด็จกลับทางเรือจากสงขลา มีเวลาเที่ยวได้ 10 วัน คงจะต้อง
ประทับที่สงขลา 3 วัน เหลือเวลาที่มีสำหรับเที่ยว 7 วัน อาจจะเที่ยวได้ทั้ง
เมืองนครศรีธรรมราชและเมืองพัทลุง

(สาส์นสมเด็จ 9 / 7-8 หน้า 70)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการคาดคะเน อาจ เกิดร่วมกับประธานที่
เป็นนามวลีละรูป คือ " เรา " ซึ่งมีความหมายเป็นรูปธรรม

(108) ราชสีห์ อาจจะตั้งใจหมายความว่าสีหะ ตัวที่เป็นนายฝูง คำว่า สีหราช
อาจจะใช้เป็นคำเชิดเกียรติพระราชา หรือกลับกันคำ ราชสีห์ เรียกเชิดเกียรติ
พระราชา รูปเดียวกับเรียก พระชินสีห์ คำ สีหราช เรียก lion ตัวที่เป็นนายฝูง

(สาส์นสมเด็จ 29 / 7-8 หน้า 32)

ในตัวอย่างนี้ กริยาช่วยหน้ากริยาบอกการคาดคะเน อาจ เกิดร่วมกับประธาน
คือ คำว่า " ราชสีห์ " และคำว่า " สีหราช " ซึ่งมีความหมายเป็น นามธรรม

(109) ถ้าผู้อื่นแสดงโอวาทให้เจ้าฟังด้วยสำนวนแลวิธีซึ่งไม่เป็นที่เข้าใจกัน
ตลอด ก็อาจเป็นทางให้เกิดความเข้าใจผิดอันจะยิ่งซ้ำว่าร้าย

(จางวางหน้า / 6 หน้า 24)

ในตัวอย่างนี้ คำช่วยหน้ากริยาบอกการคาดคะเน อาจ เกิดร่วมกับประธาน คือ
" การแสดงโอวาทให้เจ้าฟังด้วยสำนวนแลวิธีซึ่งไม่เป็นที่เข้าใจกันตลอด " ซึ่งมีความหมาย
เป็นนามธรรม

4.2.6.5. สรุปผลการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำ อาจ

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำ อาจ ข้างต้น พบว่า มีความเป็นไปได้ว่า
คำ อาจ กลายมาจากกริยากรรม ที่มีความหมายว่า " กล้า " มาเป็นคำช่วยหน้ากริยา แสดง
อรรถาณูเคราะห์ประเภทบอกโอกาส และประเภทบอกการคาดคะเน โดยมีการเปลี่ยนแปลง

ทางความหมาย 2 ลักษณะ ได้แก่ การขยายความหมายแบบอุปลักษณะ และการขยายความหมายให้กว้างขึ้น

เมื่อคำ อาจ เป็นคำกริยาจะขยายความหมายจาก " กล้า " ที่แสดงความสามารถเฉพาะความสามารถทางจิตใจ มาเป็นความสามารถโดยทั่วไป แล้วขยายความหมายบอกสภาพว่า " สามารถ " มาเป็นการแสดงทัศนคติของผู้พูดที่เห็นว่ามีโอกาสที่เหตุการณ์หรือการกระทำจะเป็นไปได้ เมื่อมาเป็นคำช่วยหน้ากริยา จนในที่สุดขยายความหมายออกเป็นการแสดงทัศนคติคาดคะเนว่ามีความน่าจะเป็น

เมื่อคำ อาจ เป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถาณูเคราะห์บอกการคาดคะเน จะเปลี่ยนแปลงทางความหมายโดยการขยายความหมายแบบอุปลักษณะ ทำให้เกิดร่วมกับประธานที่มีความหมายเป็นนามธรรมได้ ซึ่งสามารถสรุปการเปลี่ยนแปลงได้ดังนี้

อาจ	> อาจ	> อาจ	> อาจ
+กริยา	+กริยา	+คำช่วยหน้ากริยา	+คำช่วยหน้ากริยา
+_/กริยาวลี	+_/กริยาวลี	+_/กริยาวลี	+_/กริยาวลี
+นามวลี/_	+นามวลี/_	+นามวลี/_	+นามวลี/_
+สิ่งมีชีวิต/_	±สิ่งมีชีวิต/_	+สิ่งมีชีวิต/_	±สิ่งมีชีวิต/_
+มนุษย์/_	+รูปธรรม/_	+ รูปธรรม/_	±รูปธรรม/_
+รูปธรรม/_		+อรรถาณูเคราะห์	+อรรถาณูเคราะห์
		+บอกโอกาส	+บอกการคาดคะเน

4.2.7. สรุปการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับคำ คง ควร ต้อง ได้ น่า อาจ

ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำ คง ควร ต้อง ได้ น่า อาจ พบว่าคำทั้ง 6 คำดังกล่าวนี้มีการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย 3 ลักษณะ ได้แก่ การขยายความหมายแบบอุปลักษณะ การขยายความหมายให้กว้างขึ้น และการดูซ้ำความหมาย

อย่างไรก็ตามคำทั้ง 6 คำนี้ มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางความหมายทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน กล่าวคือ คำ คง ต้อง ได้ อาจ จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย 2 ลักษณะ คือการขยายความหมายแบบอุปลักษณะ และการขยายความหมายให้กว้างขึ้น ส่วนคำ ควร น่า จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายเพียง 1 ลักษณะ คือการดูซ้ำทางความหมาย

การเปลี่ยนแปลงทางความหมายด้วยการขยายความหมายแบบอุปลักษณะนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการเกิดร่วมกับความหมายของนามวลีที่ทำหน้าที่กรรม และการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการเกิดร่วมกับความหมายของนามวลีที่ทำหน้าที่ประธาน

การขยายความหมายแบบอุปลักษณะที่มีผลต่อเงื่อนไขการเกิดร่วมกับกรรม จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายก่อน กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงในลักษณะนี้จะเกิดเมื่อ คำ คง ต้อง และ ได้ เป็นกิริยากรรมที่อยู่หน้านามวลีที่ทำหน้าที่กรรม ค่อยๆขยายความหมายแบบอุปลักษณะจากรูปธรรมมาเป็นนามธรรม ทำให้สามารถมีเงื่อนไขการเกิดร่วมหลากหลายขึ้นสามารถการเกิดร่วมกับกรรมที่มีความหมายเป็นรูปธรรม หรือความหมายเป็นนามธรรมก็ได้ และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้เองส่งผลให้คำกิริยากรรม กลายเป็นคำช่วยหน้ากริยา ส่วนคำ อาจ แม้จะเริ่มจากกิริยากรรม ที่อยู่หน้ากริยาวลี แต่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเป็นไปได้ที่จะมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะดังกล่าวนี้เกิดขึ้นเช่นกัน โดยอาจจะเกิดก่อนที่จะปรากฏพบในเอกสารที่รวบรวมมาศึกษา

ส่วนการขยายความหมายแบบอุปลักษณะที่มีผลต่อการเกิดร่วมกับประธาน จะเกิดขึ้นเมื่อคำ คง ต้อง ได้ อาจ พัฒนามาเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถาณูเคราะห์ประเภทบอกการคาดคะเน โดยจะสามารถเกิดร่วมกับประธานที่เป็นรูปธรรม หรือนามธรรมก็ได้ และยังมีบริบทเหตุการณ์ที่อ้างถึงที่ยังไม่เกิดจริง

การเปลี่ยนแปลงทางความหมายด้วยการขยายความหมายให้กว้างขึ้น จะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ค่อยๆเกิดขึ้นเรื่อยๆ โดยขยายความหมายประจำคำของคำที่เป็นกิริยากรรม อาทิเช่น ขยายความหมายจากการแสดงอาการ หรือการแสดงสภาพ มาเป็นการแสดงทัศนคติของผู้พูดได้ด้วย ตัวอย่างเช่น คำกิริยากรรม คง เมื่อกลายเป็นคำช่วยหน้ากริยาจะขยายความหมายให้กว้างออกไป โดยขยายความหมาย " การเก็บ " " รักษา " " ดำรง " " การไม่เสื่อมสูญ " มาเป็น " การบอกการดำเนินอยู่ " ได้ เมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงการณัลักษณะประเภทบอกการดำเนินอยู่ และขยายความหมายออกเป็น " การแสดงทัศนคติ " เมื่อมาเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถาณูเคราะห์ประเภทบอกการคาดคะเนความเป็นไปได้

คำ ได้ เมื่อเป็นกิริยากรรม จะขยายความหมาย " การเอาหรือรับสิ่งที่มีค่า " มาเป็น " การเอาหรือรับสิ่งที่มีค่าหรือไม่ก็ได้ " ตามลำดับ

ส่วนกริยากรรม อาจ ที่อยู่นักกริยาลี จะขยายความหมายให้กว้างขึ้น โดยขยายความหมาย " กล้า " ซึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจงว่าเป็นความสามารถทางจิตใจเท่านั้น มาเป็น " สามารถ " ซึ่งเป็นความสามารถทั่วไป และเมื่อเป็นคำช่วยหน้ากริยาแสดงอรรถา นุเคราะห์ จะขยายความหมายแสดงสภาพที่มีความสามารถ มาเป็นทัศนะของผู้พูดแสดง ความเห็นว่ามีโอกาส และความน่าจะเป็น ตามลำดับ

การเปลี่ยนแปลงลักษณะการดูข้อความหมาย คือการที่คำที่ศึกษา ไปมี ตำแหน่งเช่นเดียวกับคำช่วยหน้ากริยา ด้วยการย้ายตำแหน่งคำกริยากรรมนำเสนอ และ ประธาน ทำให้คำที่ทำหน้าที่อย่างกริยากรรมนำเสนออยู่นักกริยาลี ซึ่งเป็นตำแหน่งเดียวกับ ตำแหน่งของคำช่วยหน้ากริยา ส่งผลให้เกิดการดูข้อความหมายทางบริบท คือดูข้อความหมายของคำช่วยหน้ากริยาที่แสดงความหมายอรรถา นุเคราะห์ จนในที่สุดกลายเป็น คำกริยามาเป็นคำช่วยหน้ากริยา การเปลี่ยนแปลงในลักษณะนี้ เกิดกับกริยากรรมนำเสนอ ควร และ น่า

กล่าวได้ว่า เมื่อวิเคราะห์หมวดคำและการเปลี่ยนแปลงทางความหมายของคำ คง ควร ต้อง ได้ น่า อาจ แล้วพบว่าไม่เพียงแต่คำทั้ง 6 นี้จะเป็นได้ทั้งคำกริยา และคำช่วย หน้ากริยาเท่านั้น แต่ยังมี การเปลี่ยนแปลงทางความหมายเกิดขึ้นด้วยเช่นกัน อันตรงกับ แนวคิดการกลายเป็นคำไวยากรณ์ที่กล่าวไว้ข้างต้น ทำให้สิ่งเหล่านี้เป็นหลักฐานช่วยยืนยัน ให้เห็นว่า คำดังกล่าวกลายเป็นคำช่วยหน้ากริยาจริง

อย่างไรก็ตามเพื่อชี้ให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงของคำ คง ควร ต้อง ได้ น่า อาจ นี้ ว่าเป็นปรากฏการณ์ของการกลายเป็นคำไวยากรณ์จริง ผู้วิจัยจึงนำช่วงเวลามาศึกษา เปรียบเทียบสมัย เพื่อดูวิวัฒนาการของคำทั้ง 6 ดังกล่าวนี้ ซึ่งจะกล่าวในบทต่อไป

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย